

שירה

עֵיר שְׁהִיתָה

מֵאֵת מְנַחֵם מַעֲנַדֵּל בֶּקֶר

אֵיךְ אֶזְכְּרֶךָ "מְלֹאכָה" הָעִיר,
אֵיךְ אֲשִׁיר עָלֶיךָ שִׁיר.
אֵיךְ אֶעֱלֶה עַל לְבִי וְאֶזְכֹּר,
זִיכְרוֹנוֹת עֶבֶר אֲשֶׁמֶר.
בְּדַמְיוֹנִי עוֹבֵר לְפָנַי
כָּל נוֹף נְעוּרַי:
דְּמוּיוֹת, מְרֵאוֹת, יְמֵי יְלָדוֹת
רְחוֹב סִמְטָה וּשְׁבִיל.
חֶצֶר וּמִגְרָשׁ הַמוֹ יְלָדִים
מְשַׁתְּעִשְׁעִים נְעָרִים בְּחֻדוֹת גִּיל
מֵאַחֲרֵי בֵּית וְקִיר מְשַׁחֲקִים מְחֻבָּאִים
בְּשֻׁדָּה, בְּכִיכָר, מְשַׁחֲקִים מְשֻׁתָּבְבִים.
וְאֵי שָׁם הִרְחַק מֵעֵין זֶר, בְּצֵל יַעֲצִים וְאֵילָנוֹת,
מְשׁוֹטְטִים שְׁלוּבֵי יָדַיִם, מְטִילִים בְּזוּגוֹת,
נְעָרִים צְעִירִים שֶׁל בֵּית רַבּוֹן,
חִבְּשׁוֹ סִפְסָלִים בֵּין עֲצֵי הַגֶּן

(אָנִי "בִּיבְנָה" סִפָּסֶל חֲבִשְׁתִּי
 תּוֹרָה וְדַעַת מִפִּי מוֹרֵי רַכְשְׁתִּי)
 וּבַעוֹלָם שְׁנַרְאָה בּוֹטַח וְשֹׁאֵן
 פְּטוּרִים מִדַּאגּוֹת שֶׁל יוֹם,
 בְּלִבֵּנוּ חֲזִיוֹנוֹת שְׂזוּרִים,
 טוֹוִים עֲתִיד, רוֹקְמִים חֵלוֹם, חֵלוֹם נְעוּרִים.

אֵיךְ אֲזַכֵּר "מְלֹאכָה" הָעִיר;
 אֵיךְ אֶתְאָר דְּמוּתָךְ
 יִידִישֶׁע לְעֵבֶן שׁוֹקֵקִים בְּחִצְרוֹתֶיךָ
 מִשְׁתַּקְפִּים בְּאַסְפֶּקְלֶרְיָה מְרֹאֶךְ - מְרֹאֶה פְּנִיָּה.
 וְעַד הִקְהִילָה, פֶּרְנִסְיָה, שְׁלִיחִי - מִצֻּה,
 חֲסִידִים, מִתְנַגְּדִים, צַדִּיקִים מִלֵּו,
 תּוֹרְמִים בִּסְטֶר בְּמִתֵּן קִצְפָּה,
 עוֹזְרִים בְּגִמְלוֹת-חֶסֶד לְשִׁפּוּי גֵב.
 בְּקוֹר חוֹלִים וְעֹזְרָה לְדָךְ,
 מַעוֹת לְאַבְיוֹנִים, לָחֵם לְנִצְרָךְ.
 אוֹרֵחַ לְשִׁבְתִּי לְשִׁלְחוֹן לְהִסָּב,
 הַכֹּל עַל טְהֻרַת נְדִבַת הַלֵּב.

מוסדות חנוכה, תלמוד תורה,
 בית-כנסת, בתי מדרש, ישיבה,
 דרכים לומדים בחדר.
 "השומר הצעיר", "ביתר", "בני עקיבא"
 נוער בעל מעוף וחזון,
 עם אידיאל לאומי ורעיון.
 שטיפעלך לכל רבי והלאה מעבר
 השוחט והמקנה
 והפעלדשער לכל מכאוב ומדון
 ולהבדיל, המילדת הנחפזת לפקד
 כל אשה בציריה עד צאת הילוד.
 ואף כי עברו שנים הרבה
 והעולם כלו שנה פגיו,
 עדן לבי יחסר פעימה
 בהיזכרי בבית אבא-אמא.

החיים קשים היו, מתמול שלשום
 דחק בפנים, שונאי ישראל בחוץ
 מסתפקים במועט - אנשים קשי יום
 גבם כפוף גום לחוץ.

טְרוּדִים בְּנֶטֶל כְּבֹד הַמֶּשֶׁא,
בְּכָבוֹד וּבִישׁוּר הִבִּיאוּ פְּרִנָּסָה
וּבִזְעֵת אָפֶם הוֹצִיאוּ לַחֲמָם
בֵּין זֶה גָּבִיר, אוֹ פְּשׁוּט - עִם.

אָכֵן דּוֹר אֲבוֹתֵינוּ נֶעֱבָעוּ - דּוֹר חֲלוּשׁ,
אֶף הַדּוֹר הַצָּעִיר הִתְעוֹרֵר לְחִדּוּשׁ
לְזָרֵק מֵעָלָיו כְּבִלֵי גְלוּת,
לּוֹחֵם עַל קִדְמָה, תְּחִיָּה וּתְקוּמָה
חוֹלֵם עַל חֶפֶשׁ, דְּרוֹר וְחֵירוּת,
תְּחִיַּת הַלְשׁוֹן, תְּחִיַּת הָאָמָה
יֵשׁ סִיסְמָא, דָּגֵל וְהַמָּנוֹן
גַּם שִׁירֵי חֲלוּץ בְּעֵלֵי חֲזוֹן.

יוֹם רוֹדֵף יוֹם, יוֹם הוֹלֵךְ יוֹם בָּא,
כָּלֹי יָמֵי עָמַל שֶׁל טְרַחָה וּמְלָאכָה.
נֶפֶשׁ כָּל יְהוּדִי כָּלְתָה לְמִנּוּחָה
וְהִנֵּה יוֹם שְׁשִׁי בִּפְתַח וְהִתְכַּוְּנָה רַבָּה.
כִּי שְׁשִׁי הוּא יוֹם שֶׁל שׁוֹק - יָרִיד
הַחִיָּטִים, הַסַּנְדְּלָרִים, הַכּוֹבְעָנִים,

הַקִּימוּ סִכּוֹת שֶׁל מוֹטוֹת וּבֵד,
הַתְּגַרְנִים הַצִּיבוּ אֲרָגָזִים וְדוֹכָנִים,
כָּל אֶחָד בְּמִקְוֹמוֹ הַקְּבוֹעַ
עִם פֶּרֶק מִטָּה מִכָּל הַבֵּא לַיָּד,
עָרְכוּ מִרְכָּלָתָם מִיָּד שְׂבוּעַ.
סִחְרוּ, מְכָרוּ הַגּוֹי וְהָיִיד,
הַגּוֹי - מִיָּנִי לְבוֹשׁ וְסִדְקִית,
הִיְהוּדִי - צָרְכִי שִׁפְתָּ.
עֲגֻלוֹת הַסּוֹסִיס עַל שִׁפְתֵי הַמְדָּרְכָּה
וְהַתְּחִילָה הַמַּעֲרָכָה.
הַשּׁוֹק, כְּשִׁמוֹ כֵּן הוּא, שׁוֹקֵק חַיִּים,
מִרְאָה חֵי וְצָבְעוֹנֵי שֶׁל תְּנוּעָה וְקוֹל,
הַתְּגַרְנִים הַכְּרִיזוּ: בָּזוּל! בָּזוּל!
הַנָּשִׁים נִדְחָקוּ בֵּין הָעֲגֻלוֹת,
מִשָּׁשׁוּ וּפִשְׁפִּשׁוּ, הִיפָּה וְהִנָּעִים,
לְפִי טַעַם, רֵיחַ וְצָבַע,
בִּיצִים טְרִיּוֹת אֶךְ וְרַק צְהוּבוֹת,
חֲמָאָה לְבָנָה טְרִיָּה, בְּטַעַם הַטָּבַע.
גִּרְדוּ עִם קָצָה הַזֶּרֶת לְצִקְצֵק בִּלְשׁוֹן,
נִשְׁכּוּ בְּאַחֲרָיו שֶׁל עוֹף אִם עוֹרוֹ כָּחַל,

וְדָגִים לַשֶּׁבֶת - הָרִי רַק קַרְפִּיּוֹן,
וְלִלְפָתוֹן, מִיְּנֵי פְרוֹת אָדָם סָגֵל.

אַחֲרֵי הַמִּקְח, מִלֵּא הֵסֵל -
לְכָבוֹד שֶׁבֶת, הוּא כְּבֹד מִשְׁקָל,
מָה שֶׁנֶּחֱסֵף בְּחוּל, לַשֶּׁבֶת זֶה סָגֵלָה -
אַצִּים רָצִים מֵהֶר, חֵישׁ
יְלָדִים לְשׁוֹחֵט, נָשִׁים לִיאֲטָקָה
טְשׁוּלָנֵט עִם קִישֶׁקֶע מִמָּלָא לְהַכִּין,
חִלּוֹת קְלוּעוֹת - גְּפִילְטֶע פִּישׁ,
מָרְק צַח - לֶאָקְשׁוֹן בִּלְעִז
וְלֶאֱנִיִּי הַטַּעַם אֶ פִּינֵעַ קֹאשֶׁקֶע,
בְּשָׂר צָלִי, אֶ פּוֹלְקֶע שֶׁל בְּרוֹז,
וְלֶהַחִיּוֹת נֶפֶשׁ גַּם כּוֹס מִשְׁקָה
קוּגֵל וְצִימָס תַּרְגִּימָה, לְקִנּוּחַ
הַכֹּל לְפִי מִשְׁקָל, מִדָּה וְכִיל
וְלְפִי טַעַם וְרִיחַ נִיחוּחַ -
אֶ יִידִישֶׁע מֵאֲמַע אָכְנוּ אֵשֶׁת חֵיל.

בֵּין לִבִּין גַּם זֹאת אָזְכֹּר,
לֹא לְתַפְאֶרֶת וּוִיטֶעֶק הַשְּׁכֹּר.

לא אחת קרה ביום יריד,
 בריונים אנדקים לא בני ברית
 חולגנים שונאי ישראל,
 פשטו לאור היום להשחית ולחבל.
 משטמה בעיניהם, איבה בלבם
 שלחו ידיהם להרס בחמת זעם.
 ערכו פוגרומים, פרעו פרעות,
 נשלפו ספינים, ירדו מהלמות
 ותהי עלינו נחת זרועם
 עד זוב דם.

איה אֶזְכְּרֶךָ "מלאכה" מבלי להזכיר,
 לגמור את ההלל על יהודי העיר,
 כי כדי לקיים ולהבדיל בין קדש לחול,
 נתן להם האל את הששי לשאת בעל
 ולו - במעט מריר.
 אמנם, לישם המצוה הם לא לקקו דבש,
 להוציא פרנסה, אכל אכלו קש,
 ששת ימי עמל קצם קרוב
 יום הששי נוטה לערב.

על פֶּן, מִיַּד אַחֲרֵי הַתְּגָרוֹת
מִחֲשֵׁשׁ חֲלוּל שַׁבָּת, יֵשׁ לַפֶּעַל בְּמַהֲירוֹת
אַצִּים רָצִים, בְּהוֹלִים חֲפוּזִים,
עֲמֻדוֹת מִפְּנִים, סָכוֹת מִפְּרָקִים,
כְּלוֹנֶסֶאוֹת וְאַרְגָּזִים עוֹמְסִים וְסוֹחָבִים,
גוֹרְרִים עֲמוּדִים, צְרוּרוֹת וְשִׁקִּים.
הַרוֹכֵל, הַסֵּנְדֵּלָר וְהַחֵיט,
גְּבָרִים, וְנָשִׁים נִתְּנוּ שָׁכֶם,
זֶה שֶׁפָּדְיוֹנוֹ הוּא רַב וְזֶה שֶׁמוֹעֵט,
כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב: בָּזַעַת אָפָם אָכְלוּ לֶחֶם.
גַּם אִם יֵשׁ - אוֹ אֵין בְּאַמְתַּחְתּוֹ גְּרוּשׁ
אִם מְעוֹת מְצוּיוֹת בְּכִיסוֹ אִם לֹאוֹ,
יֵשׁ לְמַהֵר וְלִקְנוֹת יַיִן לְקַדּוֹשׁ,
כֶּכֶר לֹא נִשְׁאַר זְמַן רַב.

וּכְדִי לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל
יֵשׁ לְהַסְפִּיק עוֹד בְּמִקְוֵה לְטַבֵּל,
זַעַח לְנֶגֶב, גּוֹף יָגַע לְקַרְצֹף,
הַגֵּב בְּזֻרְדִּים לְצִלוֹף, לְשִׁפְשֹׁף
אַבְקָה שֶׁל יוֹם חוֹל לְנַעֵר,

לקראת היום השביעי להטהר.
פתנת לבנה ללבוש בקפוטה להתכבד,
פני שבת מלכתא לקבל.

קבלנו את השבת ב - לכה דודי ובואי כלה
ברכנו אורחים בפיוט ותהלה:
בואכם לשלום מלאכי השרת,
מלאכי עליון.
ברוך שנתן לעמו שבת ומועד,
ברכוני לשלום, לרוחה ופדיון.
צאתכם לשלום מלאכי השלום
ונברך את השבת - את הכלה...
והקדוש מסלסל והיו אדם
והמוציא לחם - משמע חלה,
כי להוקיר שבת זו סגלה.

וביום השבת השבח לאל,
מנוחה ושלום על ישראל.
לבושם הדור כבגדי מלכות,
נשים עונדות עדי לקשוט,

חוֹזְרִים מִהַתְּפִלָּה בְּנִיחוּתָא, בְּמַתִּינּוּת,
 מְשׁוּחָחִים בְּחִבְרוּתָא שִׁיחָה עֲרֵבָה,
 מְפִזְמִים נִיגוֹן זְמִירוֹת שֶׁל שְׂבִיעִי.
 חֲנוּיּוֹת סְגוּרוֹת, הַכֶּפֶר שֶׁקָּטָה וְשִׁלּוּה,
 אֶתְמוֹל שֶׁקְשׁוּק, הַיּוֹם רִיקְנוּת
 וְנִדְמָה שֶׁבְּזָכוֹת "מְלֵאכָה" נָתַן הַדְּבַר הָרְבִיעִי.
 וּלְכַבֹּד שִׁבְתָּ, הָעִיר כָּלָה לְבָשָׁה חֵג,
 בְּבֵית - הַשְּׁלָחַן עָרוּף, בָּרָאשׁ יוֹשֵׁב הָאֵב.
 פּוֹתָחִים בְּסַעֲדָה - תַּחֲלָה הַדָּג,
 אַחֲרֵי הַמָּרְק הַצַּח עִם הַשְּׁמֹן הַצָּף,
 נִתְחִי בָּשָׂר, הַטְּשׁוּלָנֵט הַמֵּהָבִיל,
 הַרְפֵּרְפֵּת בְּסוּף לְקִנּוּיָהּ,
 טַעַם לַחִיד וְלֶאֱפֹרֶת נִיחוּחַ.
 תְּבַרְכְּנָה יְדֵי אִם - אִם יִרְצָה הַשֵּׁם -
 מֵלֵא הַכֶּלִיל.
 וְלֵאזֵן קוֹלוֹת עֲרָבִים שֶׁל זְמִירוֹת,
 בּוֹקְעִים וּמִתְפַּשְּׁטִים מִבְּעַד לַחֲלוֹנוֹת.
 וְאַחֲרֵי הַסַּעֲדָה, הַבְּרָכוֹת וְהַמְּזֻמּוֹרִים.
 מָה טוֹב וּמָה נָעִים, שְׁנַת יִשְׂרָאֵל,
 לְקַיֵּם עֲנֵג שִׁבְתָּ כִּהְלַכְתּוּ
 כִּי מִדֵּי שִׁבְתָּ בְּשִׁבְתּוֹ.

כָּךְ מִדֵּי שָׁבוּעַ, חֹדֶשׁ וַיָּמִים
 עַל מִי מְנוּחֹת הַחַיִּים זֹרְמִים.
 אֵךְ הַשְׁמָחָה וְהַשְׁלֹוּה מִתְחִילִים לְהִתְעַרְעֵר
 הָרוּחַ עָטָה, אֲוִיר קוֹדֵר.
 קוֹלוֹת מְלַחֶמָה נִשְׁמָעִים מִרְחוֹק,
 מִקְרֹוב הַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ, יַעֲמוּ,
 עֲנֹן, אֶפֶל, אֶרֶץ כֶּסֶה
 בְּשׁוֹרוֹת אֲמִים הָאֲוִיר נִשָּׂא
 וְהַשְׁקֵט נִמּוּג.
 כְּלִי מִפֶּץ רָעֵשׁוּ רָעֵמוּ
 גִּשְׁם שֶׁל אֵשׁ זָרֵם, שֶׁטֶף,
 אֶרֶץ וְאָדָם פָּצַע, גִּרָּף
 וְהָאוֹר נָסוּג מִפְּנֵי הַצֵּל
 בָּאוּ קִלְגָּסִים לְהַכְרִית בְּרוּאֵי - אֵל.

אֵיכָה אֶזְכְּרֶךָ "מְלֹאכָה" הָעִיר,
 גְּרוֹנֵי נַחֲנֵק וְעֵינֵי דִמְעָה תִּגְיֵר
 אֵיכָה אֶזְכְּרֶךָ, בְּעֶגְמָה עִיר חֲרִבָּה,
 חִלְלוּ כְּבוֹדֶךָ, פְּצוּעָה וְדֹאכָה.
 בָּא רָשָׁע, עָשָׂה בְּךָ שְׁמוֹת

בְּתִים הָרוּסִים, קִירוֹת, חוֹמוֹת,
בְּתִי תִפְלָה, הָעֵלוּ בְּאֵשׁ,
וְעֵלוּ הַלֵּהבוֹת בְּצֵל אָדָם
עִם הַגּוֹלִים בְּקֶדְשָׁתָם
שֵׁם שָׁמַיִם לְקֹדֶשׁ.
עֲרוֹתֶיךָ נִגְלָתָה בְּשִׁמְמוֹן,
וְעֵלִינוּ בְּנֵי אָנוּשׁ גָּזְרוּ כְּלִיֹּן.

אֵיכָה אֶזְכְּרֶךָ "מְלֹאכָה" בְּיוֹם סַעַר,
וְאֲנִי עוֹדֵנִי נֶעַר,
בְּיוֹם סִגְרִיר שֶׁל גֶּשֶׁם וָקָר,
עַל חִלּוֹנוֹת הַחֶדֶר דּוֹק שֶׁל כְּפוֹר.
קִדְרוֹת אוֹפֶכֶת, הָאוֹר מְאֹפִיר,
צָרָה וּמְצוּקָה לַיהוּדֵי הָעִיר.
יְהוּדֵי "מְלֹאכָה" נִפְּלוּ חָלָל
מִשְׁפָּט הַצּוֹרֵר בְּאַחַת - גִּירוּשׁ!
לַעֲזֹב בַּיִת לְבִיזָה וְשָׁלָל
לְהַשְׁאִיר מְאַחֹר רְכוּשׁ נָטוּשׁ...

קֹהֶלֶת "מְלֹאכָה" וּבְרֵאשָׁה הָרֵב,
זִקְנִים וִילָדִים, נָשִׁים וְטָף

הוֹרָצוּ הוֹנְסוּ סָפְקוּ כַּפִּים
יָלְלוּ, זָעְקוּ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם.
עַם תַּרְמִיל עַל הַשָּׂכֶם וְצָרוֹר בֵּיד
צָפוּפִים דְּחוּסִים בְּתוֹךְ קָרוֹן,
בְּעֵינַיִם דּוֹמְעוֹת זָרְקוּ מִבֶּט
עֲלֵיהֶ, "מְלֹאכָה", אוֹלֵי אַחֲרוֹן.

הוֹגְלוּ הוֹבְלוּ לְעָרֵי נֶכֶר
לְאַרְץ זָרָה - לְעֶבֶר כָּל רוּחַ,
"דִּז' אֶלְדּוּבוּ" תַּחֲלָה, מְקַלֵּט לְזֹר
וּמִשָּׁם הִלָּאָה, מִמְּשִׁיחַ הַשְּׁלוֹחַ.
הַטְּלָטְלוּ הִגִּיעוּ לְ"מִיזְרִיטֶשׁ" הָעִיר,
פְּלִיטִים עֲקוּרִים בְּלִי קָרוֹב וּמִכִּיר
אָח וָרֵעַ - רַק מִקַּל הַנְּדוּדִים
זָרִים, מִנִּכְרִים חֲסָרֵי קִיּוֹם וַיַּעַד
מִי לָהֶם עֶזֶר - מִי לָהֶם סֵעַד.

הַתְּגוֹלְלוּ בְּרַפָּשׁ, בְּתֵי כְּנָסֶת לָהֶם מִשְׁכָּן,
דִּחַק וְלַחֲץ, אֵין בְּמִי לְבָטוֹחַ,
מְרוּדִים, תִּשׁוּשִׁים אֵיכָה יִכְנוּ, לָאֵן?

בַּחַיִּים מְאַסּוֹ, לֹא עָמַד לָהֶם הַכֶּחַ.
 הַצּוֹרֵר אִישׁ דָּמִים הִפְלִיא הַכּוֹת,
 חֵלֶל כְּבוֹד נַעֲרוֹת זִכּוֹת.
 בְּמַחִי - יָד חֲרָץ גּוֹרֵל
 הֵינּוּ לְטָרֶף, לְבָזִי, לְשָׁלֵל.
 מְזִי - רָעַב, מְכִי דָוִי,
 תֵּשׁ כֶּחֶם יֹאנֵשׁ אֶחָזֶם,
 שֹׁפְתִים לְחֹשׁוֹ " אֵל שֶׁדִּי"!
 הִחְזִירוּ לְבוֹרֵא אֶת נִשְׁמָתָם...
 דֶּרֶךְ חֲתָחֲתִים, שְׂאוֹל וְשַׁחַת
 מוֹבָלִים הֵיחֻדִּים לְעֶבֶר פִּי - פָּחַת.
 לֹא יָדְעוּ מִתִּי הַקֵּץ - הַיּוֹם אוֹ מָחָר,
 הַקֵּץ נוֹדֵעַ רַק לְאַחֵר.

אֵיכָה אֶזְכְּרֶךָּ "מְלֵאכָה" וְהִגֵּטוֹ בַּחִיקוֹ,
 רִבַּע דָּל - רֹאשׁ חֲרָפְתֶּךָ
 חֲסִינוּ בְּשֹׁפֶל מְגוֹרֶיךָ הַעֲלוּבִים
 צָרִיפִים, בִּקְתוֹת, חֲדָרִים רְקוּבִים.
 אָבוֹ, מְשַׁכְּנֵנוּ זְמַנִּי - אֶרְעִי, כֶּךָ קוֹיֵנוּ,
 וְכִי יַעֲבֹר זַעַם, נִסְלַח לָךְ, כָּךְ יַחֲלֵנוּ,

אֶךְ לֹא־חֲרִיתָנוּ לֹא הִיָּתָה תִּקְוָה
יִיחֻלֵּינוּ - אֲכַזְּבָה.

הִקְפְּנוּ חוֹמוֹת וּגְדֵירוֹת
אֶךְ לֹא מִבְּצָר הִגְנָה,
סִתְּמוּ פִתְחֵי קִירוֹת
שׁוּמְרִים בְּכָל פֶּנֶה.

נִלְפַדְנוּ כְּחִיּוֹת בְּפֶחַ יָקוֹשׁ
וְעַל הַשְּׁעָרִים זָקִיף חֲמוּשׁ.
לִצְעָדֵי הַקִּלְגָּס נִתְקַפְּנוּ חֲרָדָה,
מִקְלוֹ חֲבֹט בָּגוּ הַמִּיָּסָר,
כָּלְבוֹ הַמוּסָת אֶת בְּשָׂרֵנוּ קָרַע
לְהָרֹג נַפְשׁ, יָדוֹ לֹא רָעְדָה.

הִלַּחֲץ בִּגְטוֹ גָּבַר, רָעַב לְחַלֵּי חֵבֶר.
לְחִמֵּנוּ קִלּוֹקֶל - לָחֶם צָר.
צָר הַמָּקוֹם תַּחַת רַגְלֵינוּ
סִחְבוֹת וּבְלוּיִים הָיוּ בְּגִדֵּינוּ
שְׂרָפְרָפִים הָיוּ יָצוּעַ מִטָּתִי
קִרְעֵי קִרְעִים - כָּרִי וְכִסְתִּי.

יְחַפִּים וְעִירְמִים קוֹפְאִים מִקֶּר
דְּלִי בֶּשֶׁר, מִכִּי רָזוֹן
שְׁלָדִים שֶׁל עֲצָמוֹת וְעוֹר
מַעֲדוֹ, כְּשֶׁלוֹ מִחֲלֵי וְרַפְּיוֹן
וְלֹא קִמּוֹ עוֹד.

בְּמִגְרָשֶׁיךָ "מְלֹאכָה", הִקִּימוּ גִרְדוּמִים
בְּרִחוּבוֹתֶיךָ עָרְכוּ מְטוּחֵי יְרִיּוֹת,
חֲצֵרוֹתֶיךָ בְּמוֹת עֲנוּיִם,
שְׂדוֹתֶיךָ טוֹמָנִים קְבָרִים וּגְוִיּוֹת.
אוֹר יוֹם בִּגְטוֹ הֵבִיא לָנוּ בְּלֵהוֹת
וּבְעֶרְבוֹ פָּנָה לְצִל אֲרֶךְ שֶׁל סִיט.
עַד הִגְרוּשׁ.

עַם חֲסוּל הִגְטוֹ לֹא הִבְטִינוּ לְאַחֹר,
הִשְׁאֲרָנוּ מֵאַחֲרֵינוּ כְּתָם שָׁחַר...
וַיֵּתֶר הַקּוֹרוֹת וּמָה שֶׁהִתְרַחֵשׁ
חֲקוּקִים בְּגוֹיִלִים צְרוּבִים בָּאֵשׁ.

אֵיךְ אֶזְכְּרֶךָ "מְלֹאכָה"
לִפְנֵי מִי אֶשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹתַי
אֲדַמְתֶּךָ הַמְחַלֵּלֶת הִיא עֵדוּתִי

תִּילִי אֶפֶר, עַיִי חֲרָבוֹת חֲרָבְנָה
 נוֹסֵף הִרְסוּתֶיךָ הִגִּטוּ חֲרָפְתֶּךָ.
 אָכֹן, מִנֵּת חֶלְקֶךָ לֹא בֵּת מְזֹל,
 לֹא הִיטִיב עִם שְׁנֵינוּ הַגּוֹרֵל,
 בִּקְשָׁנוּ חֲסוּת - וְאִין מַצִּיל
 וּבִעֵת פִּקְדָּה - מִחֲסִדּוֹ לֹא הֶאֱצִיל.
 וְאֵף כִּי מֵר הָיָה גּוֹרֵלְךָ
 מֵר שְׂבָעֵתִים - גּוֹרֵלְנוּ.
 אֶת - יָרֵד קִרְנֶךָ אֲבָד כְּבוֹדֶךָ
 נָפֵשׁ וְחַיִּים - אֲבָדְדָנְנוּ.
 אֵיךְ אֶזְכְּרֶךָ "מְלֹאכָה" בְּשִׁבְרוֹן לֵב,
 אֵיךְ שִׁבְרוֹן לֵב יִבְעֶ כָּאֵב,
 אֵיךְ כָּאֵב יִגְהֶה דְּאֶבּוֹן
 אֵיךְ דְּאֶבּוֹן יִנְחֵם יְגוֹן.

אֶת "מְלֹאכָה" שְׁנִית פְּנִיךָ
 לִשְׁקֶת פִּצְעֶיךָ,
 שְׁקִמָּת הִרְסוּתֶיךָ
 הִתְפַּטַּרְתָּ מִזְדִּיךָ.
 אֲנִי לְעוֹלָם לֹא אוֹכֵל לְרֹאוֹת דְּמוּתֶךָ.
 וְאִנִּי שְׂמֵחַ לְאֵדֶךָ.

אֵינֶנִּי רוֹצֶה לְהִלְבִּין פָּנֶיךָ,
וְלֹא שֶׁתִּשְׁפִּילִי לְמַעַנִּי עֵינֶיךָ.
פָּשוּט רוֹצֶה שֶׁתִּשְׁאַרִי בְּזִכְרוֹנִי,
כְּמוֹ פַּעַם, וְלֹא לְהוֹסִיף עַל יְגוֹנִי.

קָהֳלֶת "מְלֹאכָה" נִחְרָבָה, שָׁמָּה יִתְקַדֵּשׁ,
שְׂרִידִים אוֹדִים אֲנַחְנוּ, מוֹצָלִים מֵאֵשׁ,
אֲנַחְנוּ לָהּ אָבוֹן, מִצָּבָה, יָד,
חֲקוּקָה וְחֲרוּטָה הִיא בְּלִפְנֵינוּ - לַעֲד!

וְהַמִּשְׁחִית לֹא אָמַר דִּי

אוֹשׁוּיץ בְּדָם וְאֵשׁ וְאֶפֶר

מֵאֵת מְנַחֵם מַעֲנַדֵּל בֶּקֶר

הִס דְּמָמָה אֶפְלָה קוֹדֶרֶת
אֵין אֹר אֵין חֶשֶׁף אֵין קוֹל
כָּאן הָעוֹלָם עָמֵד מְלַכֶּת
גִּהְנוּם עָלֵי אֲדָמוֹת, תִּנְפֹּת שְׂאוּל.
הִרְכִּינוּ רֹאשׁ כְּרָעוּ בִּרְךְ
תִּנּוּ עֵינֵיכֶם מְקוֹר דְּמָעָה
יְהִי גְרוֹנְכֶם חֲנוּק מִבְּכִי
יָמִס לִבְכֶם, קוֹלְכֶם יִבְבֶּה.
שְׁלוֹ נְעָלִים מַעַל רְגְלֵיכֶם
חוֹשׁוּ תַּחְתֵּיכֶם אֲדָמָה צוֹרֶבֶת,
מְלַהֵט הָאֵשׁ, קוֹדֶחַת, בּוֹעֶרֶת,
נְשִׁימָה חוֹנֶקֶת מִתְמָרוֹת הָעֶשֶׂן
מֵאֲוִיר חֲרוּף וּמֵאֶפֶר הַכִּבְשָׁן.
אֲזָרוּ עֵז וְתַעֲצוּמוֹת נֶפֶשׁ
פֶּן לִבְכֶם יָדוּם
וְתַעֲט נֶפֶשְׁכֶם חֲרִדַת קֹדֶשׁ
לְשׁוֹכְנֵי עֶפֶר וְתוֹעֵי מָרוֹם.

הַיָּמִים יָמֵי סַעַר וְחָרָב
חֲרָבֹן וְהָרָס, הַבַּיִת בּוֹעֵר
כַּחֲזִית הַפֶּקֶד הַיֵּינוּ לְטָרָף
מִזֹּרֹעַ הָרָשָׁע מִמַּגֵּף הַצּוֹרֵר.
גַּל-הַשַּׁחַת הָאָרֶץ שָׁטָף
בְּרָזָל וָאֵשׁ, כַּח אֲדִיר
יִפְּלוּ לִפְנֵי מְדִינָה וָעִיר
דּוֹרֵס, מוֹחָץ, זֹרֵעַ הָרָס
כְּנַחַל אֵיתָן יִסּוּדֹת גֶּרָף
יִסּוּד כָּל-חַי בְּשָׂר וָדָם
עָרֵיעַר קַיִם סִדְרֵי עוֹלָם
בְּצֶלֶם הַשָּׁטָן שֶׁל צֶלֶב וְקָרָס.
בְּתִים הַשְּׁמוּ
קְהֵלוֹת נִחְרְבוּ
הִגְלוּ גִרְשׁוֹ עֲבָרוּ מִן הַחַיִּים
סָפוּ, תָּמּוּ יָמֵי חֶמֶד
חֲלָפוּ, נִגְזְזוּ - לֹא עֵת מְנַחֶמֶת.
כּוֹחוֹת הָרָשָׁע הַשְׁתַּלְטוּ הַתַּפְּרָעוּ
פָּרַעְנוֹת בְּכָל הָאָרֶץ זָרְעוּ
אֲנָשִׁי בְּלֵיעַל מִשְׁחִית וָזָדוֹן.

בְּרֹאשׁ חֻצוֹת הָיִינוּ לְחָמֶס
 גִּזְרוֹת, הַשְּׁפָלָה, גָּזַל וּבְזִיוֹן
 עֲנֹוִי וְסִבֵּל מִזְרוּעַ הַקֶּלֶס
 וְהָיָה עוֹלָמֵנוּ חֲדָלוֹן.
 הַשָּׁמַיִם קָדְרוּ לָקוּ הַמְּאֹרוֹת
 חֲשָׁכוּ הַשְּׁחָקִים נִגְזְזוּ עֲמוּד הַשָּׁחַר
 הַמֵּיטוּ הַצּוֹרְרִים אָסוֹן לְדוֹרוֹת
 כָּאֵב, יָגוֹן וְצָעַר.
 עַל נַפְשׁוֹ אָדָם עוֹמֵד
 נִלְחָם בְּגוֹרְלוֹ בְּלִי מָחָר
 כָּל-יוֹם כָּל-שָׁעָה כְּמוֹ נֶצַח
 עוֹמֵד יִשְׂרָאֵל עִם בּוֹדֵד
 בַּפָּנִי צָר מִשְׁחִית וְשׁוֹדֵד
 נוֹטְפוֹת יָדָיו דָּם מִמְּלֶאכֶת הַרְצָח.
 וְאֵנוּ פְּלִיטִים, עֲקוּרִים, נָע וְנָד
 מִקַּל נְדוּדִים אוֹחֲזִים בְּיָד
 אָנָּה נְבוֹאָה - אֵן גִּלְכָּה
 מִכִּי גוֹרֵל עִם חִלְכָּה
 קְלוּנֵנוּ הָיָה הַטְּלָאִי
 אֶךְ הַמִּשְׁחִית לֹא אָמַר דֵּי.

וַיֵּצֵאָהּ הַגִּזְרָה וּבָא יוֹם הַגְּרוּשׁ
לַעֲזוֹב בַּיִת לְנִטּוּשׁ רְכוּשׁ
הַתְּאֵסֹף עִם עִם צָרוֹר עַל שְׁכָם
יִרְאֵי שָׁמַיִם וַיִּרְאֵי חֶטָּא
אִישׁ וְאִשָּׁה זָקֵן וְטָרַף
יְלָדֵי הַחֹדֶר מֵאֶלֶף בִּי"ת.
שְׁבָרִי כָּלִי וּפֶת לֶחֶם
צַעֲקוֹת, יִלְלוֹת, שְׁבָרוֹן וְשִׁבְרִי
גְדוּלֵי אֱמוּנָה וּבְרָאשֵׁם הָרֶב
מִתּוֹךְ הַהֲמוֹן קוֹל קוֹרֵא:
"לֹא לָאֲבֹדוֹן וְלֹא לִקְבָּר
לִקְרֹאת הַמְּשִׁיחַ בְּעֶזְרַת הַבוֹרֵא
פְּגִינוֹ נוֹעֲדוּ"
וַיִּתְּכֶסֶה בַּטְּלִית וַיִּתְּעֵטֹף
תְּפִלִּין עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַלֵּב,
לְהַבֹּת מִבֵּית-הַכֶּנֶסֶת רֹצֵדוֹ
וּגְוִילִים בְּחוּצוֹת הַתְּגוּלָּלוֹ
נִכְרִים סָבִיב - פְּגִיָּהּם צָהֳלוֹ
הֵינּוּ לְחֶרֶף וּשְׁנִינָה
בְּתוֹךְ וּמַצְלֵתִים הִרְיעוּ
וּפְגִיָּהּם אֵיבָה וּשְׁנָאָה

לְבָזָה וּלְחֶמֶס עֵינֵיהֶם לָטָשׁוּ
 אֶל רֶכֶשׁ - מְגֵרָנִים נָטָשׁוּ
 מִצְהָלוֹת הַהֶמוֹן בְּעֶלְזָה שֶׁל פְּרִיצוֹת
 לְעֶלֶץ וְשִׂמְחָה לְשִׁבְרָנוּ הַגִּיעוּ
 מִהִיחָדִים בָּרוּךְ שִׁפְטָרָנוּ
 וּלְגֵרוֹשׁ הָרָאוּשׁוֹן יִצְאָנוּ.

הָאֵין זֶה סִיט
 חֲזִיוֹן אֵימִים
 קוֹלוֹת מְעוֹרְרֵי פְלָצוֹת
 בְּכִי, צִהָלוֹת, תַּחֲנוּנִים.
 רְקוֹד הַחֲסִידִים שֶׁיִּצְאוּ בְּמַחֹל
 אֲשֶׁר תִּקְוָה בְּכָל-לֵב יִפִּיחַ
 מִחָאוּ כֶּךָ קָרָאוּ בְּקוֹל:
 "פָּנִינוּ לְקִרְאת הַמָּשִׁיחַ".
 הָיִינוּ לְגִנָּאִי
 אֶךְ הַמְשָׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

וּמִבְּעַד עֵינַיִם דּוֹמְעוֹת
 כְּנַחֲלֵי מַיִם מְעִינּוֹת
 חֲזִיוֹן תַּעֲתוּעִים הַשְׁתַּקֵּךְ בַּמֶּרְאוֹת

נִפְשֵׁי מֶרְטִיט
 קוֹלוֹת דְּוִי
 אוֹלֵי דְמִיּוֹן פָּרוּעַ...
 אֵשׁ לִהְבֶּה עֶשֶׂן מִחֲנִיק
 רַעַם וּבְרָקִים אֲזִנִּים מִחֲרִיק...
 וְאֲנִי עַד בּוֹא יוֹמִי
 עַל מִשְׁכְּבִי סֶהְרֹרִי הוֹזָה חֲלוּמִי
 חֲלוֹם מִבְּעִית
 חֲלוֹם עוֹנֵעִים, רוּחַ רָעָה,
 שִׁרְעָפִים אֲחֻזּוֹנִי כְּמוֹ יָל
 מְדַרְיָכִים מְנוּחָתִי יוֹמָם וְלַיִל.

רָאִיתִי תְלוּיִים בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ
 חֶבֶל הַגִּדָּדִים עַל קוֹרֶת עֵץ מְתוּחַ
 עַל גִּזַּע אֵילָן וְעַל עַמּוּד קִזּוּז
 בֵּין חֲצֵרוֹת-בַּיִת וְשֹׁדֶה תַּחֲנוּחַ
 מִתְפַּתֵּל עֶקֶד מִתְעַנֶּה כְּמוֹ שֶׁרֶץ
 בְּהוֹנוֹת רִגְלָיו לִקְרָקַע נוֹגְשׁוֹת
 לְשׁוֹנוֹ מִשְׁתַּלַּחַת מִשְׁתַּרְבֶּבֶת בְּבוֹז
 נְשָׂאט נֶפֶשׁ מִבֵּיעַ בְּעֵינָיו הַנִּפְחוֹת

תועֵבָה לַתִּלְוֹן פָּנָיו מִבִּיעוֹת
 פֶּרֶר, פֶּרֶס, חֲרִיחַר, גִּנַּח
 הַטִּלְטַל בְּרוּחַ יוֹם וָלַיִל
 גִּוּוּ נִמְתַּח נָטָה כֶּצֶל
 עִם בֶּקֶר-אוֹר נִשְׁמָתוֹ נִפַּח.
 הָאֵין זֶה סִיט מַחֲזֶה אֵימִים
 מָה עֹנִי וּמָה חֲטָאִי?
 אֶךְ הַמִּשְׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

רִאִיתֶכֶם עֲקוּדִים עַל שְׁפַת הַבוֹר
 קָבַר בָּמוֹ יְדֵיכֶם חִפְרֶתֶם
 בְּדָמֵי יְמִיכֶם וְאוֹן גְּבוּרוֹת
 שָׁפְכוּ דַמְכֶם הִטָּהוּר.
 בָּצוּ הַקָּהָל אֶלְצָנוּ לְרֹאוֹת
 אֵיךְ פָּתִיל חַיִּיכֶם נִגְדָּע
 עַדִּי דוּמָה בְּתִקְףָה נִצָּבִים
 מִיִּשְׁרִיִּם מִבֶּט בְּחִזְקַת הַצֹּר
 אֲנוּסֵי אֶלֶם בְּכִינּוֹ חוֹנְקִים
 פֶּן קוֹל נָהִי בַּמַּחֲנֶה יִשְׁמַע,

כְּבִנִי עֲרֶבֶה דִּינְנוּ נַחֲרָץ
 כִּי אִז גַּם אָנוּ נִגְזְרֵנוּ לְהִשְׁמָדָה.
 נִתֵּן הָאוֹת וַתִּרְעַם הָאֵשׁ
 רֶשֶׁף-פֶּלֶד לְבַכְּכֶם פֶּלַח נִתַּץ
 וְהִקְהֵל שִׁבְרוּ כוֹיֵשׁ...
 עַל כֵּן בְּשִׁקֵּט לָמוֹת בְּחִרְתָּם
 בְּלִי תַפְלָה וּבְלִי "שְׁמַע".
 וְהֶאֱדָמָה רָעָדָה לֹא רוֹצָה לָנוּחַ
 אֲבָר חֵי מֵהַבּוֹר מִבְּצִיץ
 פֹּה יָד רוֹעֶדֶת
 שָׁם רֹאשׁ הַחוּצָה נִבֵּט
 וְהִכָּאֵב טוֹרֵף אֶת הַדַּעַת
 וּמִסָּבִיב הָדָם כָּמוֹ מִי קְלוּחַ
 שֵׁטֶף, זָרֵם, שְׁתֵּת,
 עוֹד נִשְׁמָה בְּקִרְבָּם עוֹד לֹא בָא הַקֵּץ...
 וְרֹד הַיּוֹם וְהַשָּׁמֶשׁ שׁוֹקֵעַת
 אֵין נִפְשׁ כָּל-חֵי
 הָאֵין זֶה סִיט חֲזִיוֹן אֵימִים
 וְהַמְשָׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

עם בוא הליל עת החֹשֶׁךְ בַּתִּבֵּל יִמְשֹׁל
 עת כָּל-הַיְּקוּם אֶת שְׁנֵתוֹ נָם
 מִפֶּתַח בֵּיתָה יִצְאָה אֵם
 חֶרֶשׁ יִצְאָה בְּלִי הַקִּים קוֹל
 יִצְאָ אָב עַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו
 רָכוֹן רָצוּץ, מֵאֲבָלוֹ קָם
 יִצְאוּ בֶן וּבֵת אָח וְאָחוֹת
 עֵינֵיהֶם יָגוֹן פְּנֵיהֶם אֲבֵלוֹת
 הִלְכוּ וּבָאוּ לְבוֹר הַשָּׂאוֹל
 לְלִטְף רֹאשׁ בֶּן, לְנֶשֶׁק יָד אָח
 לְחִבֵּק פָּנֵי בַעַל, לְפֹל לְרַגְלֵי אָב
 לְטָמוֹן עֶרְוֹת בָּשָׂר לְכִסּוֹת דָּם שְׁנֵשֶׁפֶךְ
 לְהִתְפַּלֵּשׁ, לְהִשְׁתַּטַּח בְּעֶפְרָה הַלַּח
 אִישׁ אֶצֶל שְׂאֵרוֹ וּקְרוּבוֹ שֶׁשְׁכָּל...
 וְקוֹל דִּמְמָה דִּקְהָ שְׁפָתַיִם יִלְחָשׁוּ
 יִבְבוֹת, אֲנָקוֹת, קִינוֹת וּנְהִי
 נוֹתְנִים קוֹלָם בְּמִסְפַּד וּבְכִי -
 תִּמְרוּרִים: "מִי יִתֵּן נַפְשִׁי תַחֲתָיו".
 וּגְבָבוֹת שֶׁל דִּמְעָה בְּדָם נִמְהָל
 נִסְךְ שֶׁל בְּרִית, מֵאֲנִים לְהַפְרִיד
 אוֹ שְׂמָא נִפְחוּ נִשְׁמָתָם וְהָיוּ גַל-עֵד!

וְהָיָה בַּיּוֹם מָצוּד עַת הוֹרָצוּ קָבְצוּ בְּאֶסּוּף
נִתְפָּשׁוּ וְנִלְכְּדוּ בְּכַפְרוֹת וּשְׁוָקִים
עַת גִּרְשׁוּ הֶגְלוּ לְבִלִּי שׁוֹב
מִצָּאוּ מִסְתּוֹר מְתִי מַעַט נָסִי מְרֻדָּה
מַעֲיִן זֶר חֲמֻקוֹ בְּחֵרוֹף נֶפֶשׁ
יִסְתַּתְּרוּ מִתַּחַת פְּנֵי אֲדָמָה בְּבוֹר מַחֲשָׁכִים
בְּמַחֲלוֹת עָפָר בְּבִיב אֶפֶל
בְּמִי-דְלוּחִים עֲכוּרִים בְּרָפֶשׁ
בּוֹסְסִים בְּתַעֲלוֹת בְּטִיט מִתְגּוֹלָל,
מִצָּאוּ מְקַלֵּט בְּמַעְרוֹת שַׁחַת
מַחֲסֶה לְעֵת שְׁעָה עַד יַעֲבוֹר עַד יִחְלוֹף
דְּחוּסִים צְפוּפִים שְׁרוּעִים בְּמַחֲנֶק
גּוּ בָּגוּ פָּגַע, אִישׁ לְאִישׁ נִדְבֵּק,
חֲרָדַת מוֹת יְשׁוּתָם אוֹפֶפֶת
אֲזִינֵיהֶם אֶפְרָכֶסֶת, נִיד עֶפְעָף
חִזְרַת מוֹת פְּנִיָּהֶם, אִימָה וּפַחַד
אִישׁ הֶגְהָ מִפִּיּוֹ לֹא יוֹצִיא - הֵס
פֶּן הָאֲוִיר הַד הַחוּצָה יִשָּׂא,
כִּף רָגַל לֹא תִדְרוֹף, תִּצְעַד
שֶׁקֶט יִרְבְּצוּ כְּחַיָּה נִרְדָּפֶת

כְּמוֹ בִּקְבֹר הַמֵּת לֹא זָז
פֶּן יִבְקַע קוֹלָם לְאוֹר הַיּוֹם
שֶׁמָּא יִתְגַּלּוּ - כִּי אֵז סוֹפָם נִחְרָץ.
וְהִרְעֵב עֲרוֹת עֲצֻמוֹתֵיהֶם כְּסָה.

מִי יֵדַע לֵב אִם תִּינוּק בְּחִיקָה חוֹבֶקֶת
פֶּתְאוֹם יִתֵּן קוֹלוֹ בְּבִכִּי
כְּמוֹ חֵץ שָׁנוֹן מְפַלֵּחַ אֶת הַשֶּׁקֶט
שֶׁמָּא מִדַּחֵק מִחֹשֶׁךְ אוֹ סָחִי,
וְעֵינָי כָּלֶם פּוֹנִים בְּשִׁתִּיקָה רוֹעֶמֶת
נָדִים בְּרֹאשָׁם בְּדַרְיָשָׁה אֶלְמֶת
לִיתֵת חַיִּים תְּמוּרַת חַיִּים צוֹ הַשְׁעָה
כִּי מָה יַעֲרֶךְ תִּינוּק שְׁנוֹלֵד
לְהַצִּיל עֵדָה מְגֻזָּרָה וְשֹׁמֵד
עַד תַּעֲבוֹר הָרָעָה...
וְתִתֵּן הָאֵם אֶת שִׁדָּה לְפִיו
לְחוּץ וּתְחוּב, מִבְּלִי הִרְגָּשׁ וְדַעַת כּוֹחָה גָּבֵר
בִּידָה מִמִּשְׁשֵׁת וּבוֹחֶשֶׁת בִּגְרוֹן מִסָּבִיב
לוֹטְפֶת לוֹפֶתֶת כְּמוֹ חֶנֶק טִבְעֶת
”הִס תִּינוּק קוֹלָהּ כְּקוֹלָר תָּלוּי בַּצִּנָּאֵר!”
וְהַתִּינוּק פֶּרֶכֶס, פֶּרֶפֶר, הֶבֶל פִּי נִסְתָּם

חֲדַל מִבְּכִי וְקוֹלוֹ נָדָם
 וְדַמְמַת קֶבֶר מִשְׁתַּרְעֵת...
 וְהִרִימָה הָאֵם פְּרִי בִטְנָהּ וַתִּגְיֵר
 כִּמוֹ כֹּהֵן קִרְבָּנוּ מֵעַל
 "רִצָּה נָא אֵל קִרְבֹּן עוֹלָל"
 וְאִין עוֹנָה וְאִין מִשְׁיב.
 עֵינֶיהָ בּוֹהוֹת דְּמַעוֹתֶיהָ שָׂרָר
 הִמְיִת לָבָה עָלֶיהָ מַעִיק
 שְׂמָא שְׁקוּי לְשִׁדָּה מוֹתוֹ הִמְתִּיק
 אוֹלֵי סָם דְּמַעוֹתֶיהָ לוֹעוּ שְׂטָר.
 וַיִּקְרַשׁ הָדָם בְּקִרְבָּהּ
 כְּהֶרֶף קִפְצָה עָלֶיהָ הַשִּׁיבָה
 נִכְנָס בָּהּ רוּחַ עוֹנִים
 נִטְרָפָה עָלֶיהָ הַדְּעַת...
 וַתַּעֲט נִפְשָׁהּ רוּחַ רָפְאִים
 נֶאֱלָמָה כְּאָבוֹן, פִּסָּל מַצָּבָה
 וּבִיִּסוּרֵי מוֹת גּוֹנֵעַת...
 אַךְ הַקִּרְבֹּן הָיָה לִשְׂוֹא
 מִבֶּשֶׁר רָעוֹת עוֹמֵד בְּחָלָל
 מִסִּתּוֹרָם נִתְגַּלָּה הוֹסֵר הַגּוֹלָל

גִּוְרָלָם נִחְרָץ וְהָיוּ לְשָׁלָל
וּבוֹר מִפְּלָטָם לְקַבֵּר הָיָה
וְהָאֵם פְּעֵמִים מוֹתָה מִצָּאָה.
הַעוֹד לֹא מְלָאָה הַסָּאָה
עַד מְתִי?!
וְהַמְשִׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

וְהַצוֹרֵר לֹא רָגַע וְלֹא נָח
כְּחִיָּה טוֹרֶפֶת דָּמוֹ רָתַח
כְּמוֹ מְלֶאֶךָ חֲבֵלָה הָיָה לְרוּעֵץ
מִקְלוֹ בִּידּוֹ כְּמוֹ חֶרֶב מֵאֲכָלֶת
עִם כָּלִבּוֹ לְצִדּוֹ לְשׁוֹנוֹ חוֹרֵץ,
עֵינָיו תָּרוּ אָרְבוּ לְקַרְבָּן
יִהְיֶה זֶה אִישׁ אִשָּׁה זָקֵן אוֹ יָלֵד
כָּל יְהוּדֵי בְּעֵינָיו שָׁטָן.
וְהִנֵּה נָתַן עֵינָיו בְּאִשָּׁה וּלְצִדָּה
יְלָדִים שְׁנַיִם חָסִים בְּכַנְפֵי בְּגָדָה
לְמִרְאָה הַצּוֹרֵר נֶאֱלָמָה כְּאֶבֶן
גִּוְרָל יְלָדִיָּה לֹא יִכְלָה שְׂאֵת
רְגְלֶיהָ כְּעוֹפֶרֶת כְּבָדוֹ מִהַמְלִיט

וידעה שהסוף בא וקרוב.
והצורך נפשו חשקה להתעלל
לנסות אם עברה להשפיל לזלזל,
תקע תחת סנטרה מקלו מטיל בהל
על שפתי חיוך של לעג ובזז - ושאל:
"את מי מהבנים את אוהבת יותר
ועל מי את מוכנה לותר,
תעני אם יהידיה באחת
תבחרי את באחד
למה ימותו שנים
מוטב אחד בחיים."
והאם כמו פסל מצבה, אחזתה שתוק
לפתה בניה ביתר חבוק
ארבות עיניה כשני לועי הרי-געש
יורקות קולחות רשפי-אש,
והצורך משועשע הרבה להתל:
"אם הבחירה קשה, אני עליה אקל
אמעט ממך נטל המשא
בקחתי את שניהם אפחית לך מעמסה..."
ותפרץ הלכה מקרבה - געש בוער
עיניה שני מוקדי חמה

חֲמַת-נָקָם בְּסִימָן תָּמֹת נִפְשֵׁי...
וּבְהֶרֶף-עֵין תִּקְעָה צִפְרָנֶיהָ בְּפָנֵי הַצּוֹרֵר
כָּעֵין שִׁינִי-בְרָזָל אַחֲרֵי חֲרִישׁ בְּתֵלֶם הַשְּׂדֵמָה
חֲרוֹת וְחֻקֹּק לְדָרְאוֹן.
לְרַגַע נִדְהָם נָסוּג הַחֹוִיר
שֶׁלֹשׁ יְרִיֹת הַדֶּהְדוּ בְּאֹוִיר
וְשֶׁלֹשׁ קְרִיאוֹת "שְׁמַע" זָעֲקוּ לְמָרוֹם.
נִמְהָלוּ הַקּוֹלוֹת בְּמִרְאוֹת לוֹי
וְהַמְשַׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

וְהִגִּטּוּ לֹא שָׁקֵט
בְּכָל-פְּנֵה הַמָּוֶת שׁוֹרֵר
לְכָל אִישׁ חֲרָדָה בִּלְבַב
לְבוּשׁ סְחָבוֹת פְּרוּרִים מְלַקֵּט
עוֹר וְעֶצְמוֹת יִשְׁוֹתוּ גוֹרֵר
מִכִּי-חֲלִי, עֲנוּי וּכְאֵב,
צָפוּפִים דְּחוּסִים בְּמִרְתֵּף וְעֲלִית גָּג
אֶחָ וְאַחוֹת, אִם וְיִלֵּד כֶּךָ
אַבָּא אֵין - עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם נִהְרָג.
וְהִילָד פֶּת לָחֶם לִפְיוֹ לֹא הִגִּיעַ
מוֹתֵשׁ מִן הַמַּחְסוֹר רָעֵב וְצוֹם

לְהוֹשִׁיט יָד לֹא עָמַד לוֹ הַכֹּחַ
 כְּמוֹ נֵר הֶלֶךְ וְדָעָה
 עֵינָיו יַעֲצוֹם
 נִשְׁמָתוֹ הוֹצִיא בְּלִי נִיעַ.
 וּבְכָל פְּנֵת-קִיר בְּכָל קָרֶן רְחוֹב
 גָּסְסוּ נִכְאִים וְהִגִּיעוּ לַסּוֹף
 וּבְלִבָּם תִּפְלָה:
 "אֲשֶׁר־יֵאָדָם מִתַּחַת עֶפֶר יִשְׁכֹּן
 כִּי מִה בָּצַע לְמַחֵר לְצַפּוֹת
 נִגְזַר עָלֵינוּ כְּלָיָה וְאַבְדּוֹן
 אֵין תִּקְוָה וּמִפְּלֹט אֵין
 מְבוֹאוֹת חֲסוּמִים אֵין מוֹצֵא
 מְקוֹם סִתָּר לֹא נִמְצָא
 וְאֵין תּוֹחֶלֶת לְבָאוֹת
 מִנֵּין תִּבּוֹא יְשׁוּעָה מִנֵּין".
 אִישׁ עֵינָיו לְמָרוֹם פּוֹנֶה
 אֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה
 הָאֵין זֶה סִיּוֹט, דְּמִיּוֹן
 שָׁמָּה, אוֹלִי
 וְהַמְשָׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

וְהָיָה הַיּוֹם וַיֵּצֵא הַכְּרוֹז
גִּזְרָה יִצְאָה מִלִּפְנֵי הַצּוֹרֵר
קוֹל קוֹרָא בַּגֹּטוֹ עֶבֶר
יָרוּשׁ, חֲסוּל, שֹׁד וְשֹׁבֵר
לְנִטּוֹשׁ הַכֹּל חֵישׁ מִהֵר
לְהִתְקַבֵּץ בַּחֲטָף לְצֹאת חֲפוּז,
עֲדִיִּים הַפְּשֻׁטוֹ הוֹסְרוּ בַּכֶּכֶר
מִשְׁמֵר חֵיל מְכַל עֶבֶר
זִקְנִים וְטָף מִשְׁלוּחַ רֹאשׁוֹן
פְּחוּתֵי עֶרְבָה רֹאשִׁית לְאַבְדּוֹן
וְמִי שֶׁתֵּשׁ כָּחוֹ מְקוֹמוֹ בַּקֶּבֶר.
בְּהִמָּית לְבָבוֹת צֶעַר וְחִפְזוֹן
נִפְרְדוּ מִזִּקְנֵיהֶם אִשָּׁה וְגִבֹּר
וַיֵּלֶד בְּכֶנֶף בְּגָדָם מוֹשֵׁף...
בְּהִתְאַסֵּף עִם עִם צְרוּרוֹ הַדֵּל
שׁוֹרֶה אֶת דְּרָכּוֹ לְעֶבֶר הַשַּׁעַר
אִישׁ צְרוּרוֹ עַל מִתְנָיו כָּרֶךְ
שְׁאֵרִית רְכוּשׁוֹ, שְׁנוֹת יָגַע וְעָמַל
עֲשֻׁקוֹ דְּבָרֵי עֶרְבָה וְכֶסֶף שְׁנַחֲסוֹ
הוֹסְרוּ עֲדִיִּים נִתְּלַשׁ כָּל תְּכַשִּׁיט.

וּבִתְנוֹךְ הַהֶמוֹן גָּעַשׁ הָרֶג וְסַעַר
גָּלוּ טָמוֹן חֲבוּי עֲדִי-כְלוּלוֹת וְטַבַּעַת
שְׁאֵרִית הַזֵּכֶר אַחֲרוֹן הַשָּׁרִיד.
הַצּוֹרֵר מִצְלִיף, דּוֹחֵק, מוֹחֵץ
וְהַכֶּלֶב שִׁינָיו נוֹעֵץ
וְיִצְאָנוּ לְדֶרֶךְ לֹא-נֹדֶעַת
דֶּרֶךְ צִלְמוֹת וְגִיא
וְהַמְשֻׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

וּבִקְרוֹנוֹת צְפִיפוֹת, מַחֲנֵק
אִישׁ עַל אִישׁ רִבְצוֹ
זֶה מִתְחַתֵּיו נֶאֱנֵק
סֶרְחוֹן בָּאֵשׁ בְּאֵיר
וְקִיאָנוּ נִדְבֵק לְקִיר
וְאִין מִים.

מִיֵּאֲשִׁים לַמָּוֶת קָפְצוֹ
לְקַחוּ נִפְשָׁם בְּכַפָּם
מִתֵּינּוּ לְכָלֶבִּים זָרְקוּ
לְעֵינֵי שָׂמִים,
חֲשֹׁכוּ עֵינֵינוּ בְּאַרְבּוֹת

וְצָבוּ פָּנֵינוּ מִקּוֹר
שִׁפְתוֹתֵינוּ רִיר זָבוֹת
וּבְרָכֵינוּ בְּמִי רִגְלִים,
בַּחַיִּים נִפְשֵׁנוּ מֵאֶסָּה,
הָאֵם נִרְאָה פֶּעַם אֹר
בְּכֵינוּ תִּחְנָה
וּכְפֵינוּ אֶל עַל נִשָּׂא
אֶל שְׂדֵי!
הָאֵין זֶה סִיט חֲזִיוֹן אֵימִים
וְהַפְשָׁחִית לֹא אָמַר דֵּי.

וּבְחֻשְׁכַּת הַלַּיִל בְּסוֹף הַמָּסַע
"הַחוּצָה מֵהָר" נִשְׁמַע הַקּוֹל.
קוֹל אֲבִדוֹן בְּאֹוִיר נִשָּׂא
אֶחָד יָמִין שְׁנֵי צַד שְׁמָאֵל,
אֶצְבַּע הַצּוֹרֵר גּוֹרֵל חֶרֶץ.
בֶּן צוּעֵק נִפְרָד מֵאָב
יֶלֶד בּוֹכָה קוֹרֵא "אִמָּא"
בְּעַל נִקְרַע מֵאֲשֵׁתוֹ, זָקֵן נִמְחָץ
עוֹד מִבֶּט אוֹלֵי אַחֲרוֹן...

וְהַשׁוּט נֹגֵשׁ בַּגֵּב
 "קְדִימָה קְדִימָה"
 וּלְנֶגֶד עֵינֵינוּ גִדְל הָאָסוֹן.
 צַד יָמִין לַפֶּרֶךְ, שְׂמָאל לַכֶּלִּי
 אֵין חֲזָרָה, דּוֹחֲקִים, דּוֹחֲפִים
 מְאַצִּים פְּנִימָה
 נִסְגְּרוּ עָלֵינוּ הַשְּׁעָרִים
 הָיִינוּ לַמִּשְׁטָה יִשְׂרָאֵל הַדְּוִיָּה.

וּבֵין הַחֻמוֹת מְוֶת שׁוֹרֵר
 מְוֶת בְּתִיל-הַגֶּדֶר זֹרֵם
 יִתְמוֹת, שְׂכּוֹל, עֶצֶב קוֹדֵר
 אָדָם צוֹרֵתוֹ פֶּשֶׁט
 דָּמָה לְחִיָּה נִרְדָּפֶת, זֹעֵם
 לַעֲבוֹדֶת-פֶּרֶךְ, נֶגֶף, עֲנוּי
 לְחִסּוֹל נֹעֵד.
 שָׁמוּ רָגְלֵינוּ בְּסֹד
 רָאשֵׁנוּ בְּקוֹלָר
 דָּשׁוּ בְּשִׁרְנוּ בְּחִרְצוּבוֹת
 הַפְּרָגוֹל בְּגוֹ הַדֵּל חֶרֶט

יְדִינוּ בְּנִחְשָׁתַיִם כְּבוֹלוֹת.
 הִרְעָב בְּעֲצָמוֹת אָדָם כָּרְסִים
 וְכָרְסִים הוּא עֲצָמוֹת אָדָם מֵאֶפֶר שֶׁהָשֵׁלָךְ
 יִרְאִי-שָׁמַיִם וְיִרְאִי-חֹטָא
 בְּדַבְּקוֹת בְּתוֹרָתָם קָנְאוּ,
 יְבֹשָׁה נִפְשָׁם לְבָלִי שְׂאֵת
 לָחֶם חֲלוּל מִפִּיהֶם מְנַעוּ.
 אָדָם כָּצַל מִהֵלֶךְ
 עַל בְּרָכְיוֹ רָפָשׁ מִלַּחֶךְ
 חֲסָרֵי יֵשַׁע רָעַב מִדּוֹה
 קָם עָלֵינוּ הַצּוֹרֵר,
 מִשְׁפִּיל, נוֹגֵשׁ, רוֹדֵה.
 שׁוֹלַח כָּלֵב לְנַעוֹץ שָׁנִי
 בְּבִשָּׁר חַי כּוֹרֵת, מִבֵּיתָר
 רוֹצֵץ גְּלָגְלוֹת, מִשִּׁסּוֹף אֲבָרִים
 נִקְטְלוּ עָלוּמָיו
 עֲזָבוּ רוּחַ הַחַיִּים.
 וּבְמַעֲלָה שֶׁל קִדְשָׁה
 כָּל עוֹד בְּנִפְשׁוֹ נִשְׁמָה
 בְּקוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה

בִּפְיוֹ צוֹאָה - נִקְמָה
”זְכוֹר לְדוֹרוֹת אֶת אֲשֶׁר עָבַר עָלַי”.
הֵאִין זֶה סִיט, בְּעֵתָה בִּלְהָה
וְהַמְשִׁחִית לֹא אָמַר דִּי.

לֹא שָׁקֵטוּ הַמְסִילוֹת
לֹא נָחוּ הַמְרַכְבִּים
גְּדוּדִים גְּדוּדִים
הוֹבְאוּ מִמְרַחֲקִים
אִישׁ וְאִשָּׁה זָקֵן וְצָעִיר
עֲדוֹת וְקִהְלוֹת
מִכָּפָר וּמֵעִיר
עַם-רַב יְלָדֵי בֵּית-רַבָּן, יִרְדְּדִיקִים
גּוֹשׁ חֵי צוּעֵד
שְׁלוּבֵי זְרוּעַ בְּאִימָה וּפֶחֶד.
יָלַד קוֹרָא אֶמָּא, בֶּן בְּזִקֹן סוּעֵד
קִינּוֹת, נְהִי, צִנּוּחוֹת יָלָלוֹת
אִם לָמוֹת - כָּלָם בִּיחָד.
עַם וְעֵדָה לְשִׁחִטָּה, לַעֲקִידָה
כְּצֹאן לְטַבַּח הוֹבְלוּ

יַעַן קָרַב הַקָּץ לֹא יִדְעוּ.
 יָדִים פּוֹכְרוֹת מִתְחַנְּנוֹת:
 "אֵלַי בְּשִׁמְיָם" יִשְׁאוּ עֵינֵיהֶם
 "הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תְּחִנוּנֵי
 לִבִּי עָלַי דָּוִי"
 וְהַמְשִׁיחִית לֹא אָמַר דֵּי.

אֵלוֹת מִתְנוּפְפוֹת רָאשִׁים מִתְנַפְּצִים
 בְּמַקְלוֹת, בְּמוֹט, בְּפָרְגוֹל וְכִידוֹן
 שְׁנֵיהֶם כָּלָבִים חָרְצוּ
 דְּקָרִים נֶעְצוּ
 וְהִתְעַר מִשֵּׁסַע גּוֹזֵר.
 הִסִּירוּ כְּסוּתָם בְּחֶרֶף וְקִלּוֹן
 עָרוֹם וְעֶרְיָה יִתְבָּזוּ
 הָעֶבְרִיִּים תַּחַת שְׂבָטָם כְּבָגִי מָרוֹן
 נִזָּר רָאשֵׁיהֶם גָּזְזוּ.
 תִּינוּק מְזוּעוֹת אָמוֹ נִתְלַשׁ
 כָּמוֹ עוֹף בִּידֵי שׁוֹחֵט מְפָרֵר
 בָּנִים מֵאֲבֵיהֶם נִתְקוּ
 אַחִים מֵאֲחֵיהֶם פִּזְרוּ

אִישׁ מֵאַשְׁתּוֹ הִרְחִק
בְּתִי-אָבוֹת נִתְלָשׁוּ נֶעְקְרוּ
וַיֵּד הִרְשָׁעָה עֲלֵיהֶם נָחָה.
וּלְאֹר הַיּוֹם רָעַשׁ וַגַּעַשׁ
גִּהְנוּם עָלֵי אֲדָמוֹת, עֶמֶק הַבְּכָא
גּוֹשׁ חֵי לַחֲצִרְמוֹת נִלְחָץ נִדְחָק,
הַשָּׁטָן אוֹרֵב, רָעוֹת מְבַשֵּׁר
מֵעֶבֶר לַפֶּתַח מִלְּאֶף הַמָּוֶת שׁוֹרֵר.
וְהַשָּׂאוֹל מִתַּחַת רָעָשָׁה וְרָגְזָה
מִיָּמִי חִלְדָּה אֲשֶׁה גִנְזָה
אֵשׁ אוֹכֵלָה אֲדָם לְהַבּוֹת יְמִיטוֹ
יִקְרְסוּ סִפֵּי תַהוֹמוֹת
הַשְּׁחָקִים יִמוּטוּ.
מְשׁוּעִים הַמַּעֲנִים מִבָּטָן שְׂאוֹל:
"אֵב הִרְחָמִים
עֲשֵׂה לִמְעַן עֲמֹד מֵה פֶשַׁע עוֹלָל
פֶּתַח לָנוּ שַׁעַר בְּזָמַן נִעֲלֶלָה
רַחֵם עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, חֲמוּל
יִשְׂרָאֵל בָּיִם שֶׁל דָּם טוֹבֵל".
וְאֵין תִּקְוָה אֵין יְשׁוּעָה

אין מושיע ואין גואל
 חתום נסגר שער שמים...
 ובעודם בפנים
 אטום ננעל פתח צלמות
 סם-מות, אדי-רעל בין כתליו נדפו
 קולות מענים מלאו את החלל
 מימות עולם עד סופם.
 בעננים השמדו פלו מן החיים
 בייסורי מות גססו לאטם
 עלו לקרבן באש ושללהבת
 שנתיקהם באבם נקטפו
 איש את נפשו לבורא מסר
 וזכר לא נותר
 ונסתם הגולל...

פתאום
 שקט דומיה הכל ידום
 תמרות עשן עולות למרום
 בעוית, שרפה, הרג וחנק
 הוציאו נשמתם בייסורים משנק,

יְסוּרֵי אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין
 מָלְאוּ גְדָשׁוֹ מִדּוֹת סָאִין
 עֲצֻמוֹתֵיהֶם נִשְׁרְפוּ הָיוּ לְמוֹקֵד
 עַל מִזְבֵּחַ הָעֵם נִפְלוּ חָלָל.
 אִישׁ עַל אָחִיו נָפַל
 וְדָמוֹ בְּדָמוֹ טָבַל
 עֵצִים בְּעֵצִים פָּגַע
 אָפָר בְּאָפָר נָגַע
 זָרוּעַ בְּזָרוּעַ לוֹפֶת,
 בְּחַיִּים לֹא שָׁרְדוּ
 וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ.
 אָכֵן זֶה סֵיוֹט חַיִּיּוֹן תִּפְתָּ
 וְאַנְכִּי
 מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיהָ אֱלֹהִי,
 וְכָלָה הַמִּשְׁחִית מְלֹאכְתּוֹ - וְדִי.

וְהַמִּשְׁחִית, אֲנִשִּׁי חֲשֹׁךְ וּפֹשַׁע
 לֹא חֵית יַעַר אֲשֶׁר טָרַף לָחֶם חֶקֶם
 כִּי אִם חֲלָאֵת אָדָם, יְשָׁדִים
 עֶרְוַת כָּל בֶּשָׂר וָדָם
 עַם נָבֵל אֲנִשִּׁי זָדוֹן וְרָשָׁע

עם השָׁטָן בְּנֵי גֵהֲנוֹם, זָדִים.
 אֲרוֹר אֶתְּהָ גּוֹי אֲכָזָר
 לְקַלֵּלָה לְחַרְפָּה וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם
 תִּקְיֹאֶה הָאֲדָמָה, מֵאוֹס תִּהְיֶה לְעֶפֶר
 בְּאוֹשׁ תִּהְיֶה לְאֹיֵר, תוֹעֵבָה לַיִּם
 אוֹת קִין עַל הַמִּצַּח
 תּוּ קְלוֹנֵכֶם לְנֹצַח.
 אֲרוּרָה אֶרֶץ בָּהּ נִשְׁפְּכוּ דָמִים
 אֲרוּרִים אַתֶּם עִם נִקְלָה וּשְׂאֵט
 עַד קֶץ הַיָּמִים
 יִמְחָה זְכָרְכֶם לְעוֹלָמִי עַד
 לְעוֹלָמִים...

גֵּיא צִלְמוֹת
 שְׂמִים קוֹדְרִים
 פֶּה הַשְׁמֵשׁ אוֹרָה לֹא תִקְרִין
 עֲלֻטָּה אוֹפֶכֶת נִגְהָה מִסְתִּירָה
 מֵאִשׁ הַכֶּבֶשֶׁן, מֵאַרְבוֹת, מֵעֶשֶׂן
 עֵנָן שְׁחוֹר זִיוָה מִקְדִּירָה.
 פֶּה אֲדָמָה לֹא תִזְרִיעַ
 שְׂדֵה פָּרַח לֹא יִפְרִיחַ

אָפֶּר וְעָפֶר בָּלוּל שָׁרוּעַ
וְרֵיחַ הָאֵוִיר חָרוּף דָּלוּחַ.
פֶּה צָפוּר לֹא תִפְתַּח בְּשִׁיר
רוּחַ-חַיִּים קוֹל לֹא יִשְׁמִיעַ
קוֹלוֹת הַמַּעֲנִים שְׁחָקִים יִבְקִיעַ
מִמְּצוֹלוֹת יָם עַד הָרָקִיעַ...

וּתִשָּׂא עֵינֶיהָ וּתִבִּיט
עֲנִי עֵשֶׂן נוֹדָדִים בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ
נִגְוָהוֹת הָאֶפֶל מִמְּרָחֵק יָאִירוּ
וְרוּחַ מְרַחֶפֶת עָבִים תִּרְעִיד
שֶׁל אֵשׁ וּמַיִם - שֶׁם נִשְׁמוֹתֵיהֶם צִרְפוּ
נִשְׁמוֹת תּוֹעוֹת זְכוֹת וּטְהוֹרוֹת
אֶלְפֵי רִבְבוֹת
מִנוּחָתָן לֹא מִצָּאָה עֶרֶשׁ.

יֵשׁ נִדְמָה חֲזִיוֹן אַחֲרִית הַיָּמִים
בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים צִלְלִים, דְּמִיּוֹת
עַל כַּנְפֵי מְלָאכִים נִשְׂאִים
מֵאֲחֲזִים סְבוּכִים

פְּתוּלִים שְׂזוּרִים עִם וְעֵדָה
כּוֹר הַהֲתוֹךְ בְּכָל-הַדּוֹרוֹת.
אֲבֵר לְאֲבֵר יִתְחַבֵּר
גּוֹף לְגוֹף יִצְמֵד
לֹא נִפְרָדוּ, הֵם שׁוֹב בְּיַחַד
אָב וָאֵם שְׁלֹבִים צְמוּדִים
אָח וָאָחוֹת זִיו עֲלוֹמִים
סָב וָזָקֵן בָּא בְיָמִים
וְיֵלֵד חֲמוּדוֹת חֵן נְעוּרִים.
וְתָרִים קוֹלָה וְתִגִּיד:
בְּקִרְבָּנוּ אַתֶּם בְּדַמְנוּ וּבְנִשְׁמוֹתֵינוּ
אֵף אִם קֶבֶר, מִצָּבָה אֵין
וּלְעֲצָמוֹתֵיכֶם לֹא נִשְׁאַר שְׁרִיד
אֵף לֹא זָכָר וְסִימָן נִרְאָה לָעֵין
לְשֹׂאת מִסֵּפֶד, נְהִי-קִינוֹתֵינוּ.
כִּי בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ מִצְאֲכֶם הַפֶּתַח
אַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ דְּמָכֶם רוֹתָה
אַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ אֶפְרָכֶם טוֹמֵן
אָרֶץ - בְּדָמֵי חַיִּיכֶם וְאוֹנָכֶם לֹא שְׁבָתָה
אָרֶץ - כָּל קִפְל קִרְקַע קֶבֶר שׁוֹכֵן.

על פֶּן, כָּל גִּיא כָּל תֵּל כָּל אָבֶן - גִּלְעָד
חֲרָשָׁה, יַעַר וְשָׂדֶה רֶחֶב-יָדַיִם
כָּל-אֱלֹוֹן, גִּזַּע-עֵץ אוֹ בַד בּוֹלֵט
נַחַל, פָּלַג וּמִקְוֵה-מַיִם.
אֵיתָנִי טָבַע לְעוֹלָם לָכֶם יָד
כָּל-יִצְוֹר בְּרֵאשִׁית אֱלֹוִם עַד
כָּל בְּרוּא חֶלֶד סוֹד מְלִיט...

מִמְרַחֲקִים קוֹל רַחֲשׁ חוֹדֵר
רוּחַ-חַיִּים לַחֲשׁ מְהֵדֶהֱד
קוֹל עֲנוֹת לְבָבוֹת שׁוֹבֵר
עוֹלָה מִתְנַשֵּׂא יִבְקִיעַ שְׁחָקִים
קוֹל שֶׁל יָגוֹן, צַעַר, בָּאֵב וְרַחֲמִים
קוֹל מְעֻנִּים עֲלִימִיָּהֶם מִבְּכִים.
גּוֹפְנוּ מִרְעִיד לִבֵּנוּ יִפְעֶם
שִׁמְשׁ כּוֹכָבִים וְיָרֵחַ - חֹר אֲוָרִם.
וְסָחָה הָרוּחַ סוֹדוֹתֶיהָ וְקוֹנָנָה גַם הִיא
עֶצֶב וְתוּגָה אוֹפֵף לִבֵּנוּ
עֵינַיִם זוֹלָגוֹת גָּרוֹן חוֹנֵק
הֵד לְבָבְכֶם פּוֹעֵם בְּקֶרְבֵּנוּ -

חֲמִלָה, אֶהְבֶּה, זַעַם, חֲרוֹן...
וְהִלֵּב הַפּוֹעֵם יִמַּס קִשְׁיוֹת הָעָפָר
וְהַדְמָעָה תַּחֲס צִנֹּת הָאָבֶן הַדּוֹאֶבֶת
וְיִתְמָזַג הַהוֹה הָעֵתִיד וְהָעָבֵר
וְנִהְיָה אָנוּ לָכֶם לְאוֹת וּלְמַצָּבֶת
לְבֹאֵי עוֹלָם דּוֹר דּוֹר
חֲקוּקִים וְחֲרוּתִים לְעֵדוּת וְזִכְרוֹן
לְשִׁמְכֶם וּלְזִכְרְכֶם הַקָּדוֹשׁ וְהַנָּאֹר.

וְתִשָּׂא דְבָרֶיךָ בְּתַחֲנוּן וּתְפִלָּה
וְיִהְיוּ אִמְרֵי פִיךָ שִׁבְח וּתְהִלָּה:
”וְיִתְגַּדֵּל שִׁמְכֶם לְהוֹד וּלְתִפְאֶרֶת
וְיִתְקַדֵּשׁ זִכְרְכֶם לְעֵד לְמִשְׁמֶרֶת,
רוּחְכֶם נֹר-תְמִיד לְפָנֵינוּ יָאִיר
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים בְּהִיכַל הַדְּבִיר
וּבְקֹדֶשׁ וּבְתֵם
תְּנוּחוֹ בְּשָׁלוֹם...”

בְּלֹאדָה

מֵאֵת מְנַחֵם מַעֲנַדֵּל בֶּקֶר

לְזִכֹּר אָחִי יוֹסֵף
וְכָל יוֹסֵף שְׁלֵמָה לֵךְ מִשְׁהַלֵּךְ וּפִיגֵלֵךְ
הי"ד

בְּחֶרֶשֶׁת בִּירְקוֹן בֵּין עֲצֵי לְבָנָה
שְׂכוּחִי-אֵל עֵין לֹא שְׁזַפְתָּם
רוֹבֵץ לֹו הָרַע לָעוֹם תְּמוּנָה
מִשְׁתַּרְע לְמַרְחָב מִתְנַשֵּׂא אֶל-עַל,
מִתְמוֹל שְׁלֵשָׁם לֹא מָכַר לֹא יָדוּעַ
כִּי לֹא בָרָא שָׁם אֵל הָרַע מַעוֹלָם,
וּבִמְעֻשָׁה בְּרֵאשִׁית מְקוֹם זֶה לֹא אֶצֶל
אָכֹן, תַּעֲלוּמָה בָּאֵין מַעֲנָה.
צָעִיר עֶנָן שְׁחוֹר יְכַסְּהוּ לְהֶאֱפִיל
צוּרָתוֹ, כִּי זֶה הָהָר לֹא סָלַע נִבְרָא בְּצִלָּם,
לֹא פָרַץ אֲבָנִי-גַעַשׁ יָמֵי קֶדֶם
פָּנִי שְׂמִים מִהֶבֶיל.
קִדְרוּ פָנֵי הָהָר, אֵין סִימֹן כָּל חֵי,
לֹא נָקִיק סָלַע מְשָׁכֵן לְנִשְׁרִים
לְקַנֹּן בֵּין חֲגִי צוּקִיו,

כָּל עוֹף לֹא יִפְרֹשׁ כְּנָפָיו מֵעַל בְּלִי דֵּי
 לְנַחוּת לְתַהוֹם גְּאֵיּוֹת לְרַגְלָיו.
 בֵּין נִקְרוּתָיו לֹא יִשְׁתַּרְגּוּ שִׁיחִים יִרְקַרְקִים
 לֹא נַחַל קְדוּמִים מִים מִפְּכִים,
 כָּל יַעַץ לֹא יִכָּה בּוֹ שֶׁרֶשׁ לְהַצִּל
 עַל הַנְּעָלָם וְהַנְּסִתָּר בְּגִזְזוֹ נוֹצָר
 כִּי לְרַגְלֵי הָהָר תַּהוֹם נִפְעָרֶת
 וְסוּדוֹ סוּד אָפֵל -
 דְּמָדוּמִי אֲבָדוֹן, עֲנוּת מְסִמֵּל.

וְשׁוֹכֵב לוֹ הָהָר נָטוּשׁ זָנוּחַ
 לְחוּץ עָמוּס תַּחַת מִשְׁאָ כָּבֵד
 שְׂרוּעַ נִפּוּץ לְכָל יַעֲבֹר לְכָל רוּחַ
 לְדַעַת סוּדוֹ - לֵב אִישׁ חָרֵד.
 וְחָרֵב הָהָר צָחִיחַ מְכוּסָה עֹבֵשׁ
 פְּסוּת עוֹר קָלָף וְגִלְד
 כְּחָרָס שְׂרוּף יִקּוּד מִיּוֹבֵשׁ
 שְׂאֵרִית שְׂרִידִים שֶׁל קְרוּם וְשִׁלָּד.
 וְתִקְרַב תִּרְאָה תִּפּוֹל עָלֶיהָ תִּדְהָמָה
 עֵינֶיהָ הָרוּאוֹת יָכוּ בְּסַנְגּוּרִים

לא רוח שְׁוֹא לא חַיִּזוֹן לַיְלָה מִטִּיל אֵימָה -
 יִגְלֶה לָּהּ לָעֵין כִּי הִמָּה
 תִּלִּי תִלִּים נַעֲלִי-יְלָדִים קִטְנִים.
 וְהִרְבָּה לְגִדּוֹל הָהָר הוֹסֵף וְאָגוֹר
 נַעַל אֶל נַעַל נַעֲרָמַת לְפָנִים לְאַחֹר
 נַעֲלִי יָלָד וְטָר שֶׁהוֹבֵאוּ מִמֶּרְחָקִים
 מֵאַפְסֵי אֶרֶץ וּמִקְרוֹב
 כָּל יוֹם כָּל שָׁעָה, גְּדוֹשׁ וְגָבוֹב
 מִנַּעֲלִים מִכָּל סוּג וְצָבַע
 כְּכֹכְבֵי שָׁמַיִם אֵין סִפּוֹר
 בְּגוֹנִים כְּמִרְאָה פָּנֵי הַטֶּבַע.
 לָבֹן, שָׁחֹר, אָדוֹם, צָהוֹב
 יָרוֹק, כָּחוֹל, וָרֹד, זָהוֹב
 נַעֲלִי יְלָדִים לְכָל גִּיל
 מִקָּטָן עַד גְּדוֹל,
 לְמִשְׁחָק לְרִיצָה נְתוּר וְדִלּוּג
 לְיוֹם חָג עִם קִשּׁוּט וְהִדּוּר
 נַעֲלִי לָפָה לְשִׁבְתָּ לְטִיּוֹל
 לְחֹרֶף עִם חֲזוּק קִשּׁוּר וְחִגּוּר
 סִנְדָּל לְקִיץ מִהַחֹם לְפּוֹג

וְלִכְל מִטְרָה - עִם שְׁרוֹף נְעוּל.
 וּמִיַּחֲלִים הֵם יוֹמִם וְלֵיל
 לְהַפְדּוֹת מִצָּר, מִצּוּקָה לְהִגָּאֵל
 מְהֵרָהּרִים וְשׂוֹאֲלִים אֵיפֹא -
 אֵיפֹא הֵן הֶרְגְּלִים
 אֲשֶׁר נֶעְלִי הַנֶּעְלִים
 שֶׁהִגְנוּ וְחָפוּ
 מִפְּנֵי גֶשֶׁם וְרוּחַ, סוּפָה וְקוֹר
 סִמָּה וּמִשְׁעָן - יֵצִיב לְשִׁמּוֹר
 הֶרְגְּלִים אֲשֶׁר לְקוֹל רִנָּה וְצִלִּיל
 הֶרְקִידוּ אֶת הַיִּלָּדִים לְמַחּוֹל
 וְלִכְל צִהֲלַת תְּרוּעַת-גִּיל
 הַשִּׂיאוּ חֲדוֹתָם בְּקוֹל.
 רִגְלִים אֲשֶׁר עִם שַׁחַר לְתִפְלָה הִרְצוּ
 וּבְמִשׁוּבַת נְעוּרִים עָלֵי עֵץ הַקִּפְיָצוּ
 אֵיפֹא הֵן...

וְהוֹלֵךְ וְגִדֵּל הָהָר
 יִתְעַצֵּם מִשְׁעָה לְשָׁעָה
 צָפוּף דְּחוּק וְצָר

נִלְאָה מִשְׁאֵת, יַעֲיֵק כְּאַבְנֵי מַעֲמָסָה,
 כָּלֶתָה נְשִׁימָתוֹ מֵעוֹמָס רַב
 מִכָּבֶד מִשְׁקָל אָפֶס אֲוִיר
 מִחֲנֹק וְרָקֵב מִהֶבֶל נָדָף
 כַּעֲלִי שְׁלֶכֶת נוֹבְלִים וְחֲרָבִים
 כְּמוֹשִׁים, קִמְלִים הִשְׁפֵּל וְשָׁקוּעַ
 נָעִים בְּלִי הֶרֶף וְשׁוֹרְצִים כְּרָמָשִׁים
 רוֹחֲשִׁים עָלֶי גִבָּא
 כְּמִשְׁבֵּר-יָם מִתְנַדֵּד וְהֶמָּה
 שְׁלֹא מָצָא מְרֻגָּע.
 וּבִתּוֹךְ סִתֵּר הָאֵפֶל
 מְלַמְּלוּ הַנַּעֲלִים לָאֵטוֹ בְּדַמָּה
 הָמוּ לַחֲשׁוֹ קִטְעֵי-מְלִים חֲרִישִׁית
 רְסִיסֵי הָגָה, פְּטָפוּט-חֲשָׁאִים תִּיבוֹת-נָהִי
 קוֹלוֹת-יִבְבָּה עֲצוּרִים סְתוּמִים
 כְּמוֹ יֶלֶד מִתִּיפֵחַ גָּעָה בְּבִכּי...
 וּמַעֲמֶק הַגֵּל מִשְׁפָּל הַתֵּל
 נִשְׁמָע קוֹל עָמוּם שֶׁל מְנַעַל
 "הֵיכָן אַתָּה יוֹסֵל"ה שָׁאֵל.

וְרָעַד הָהָר.
נָעַל בְּנֹעַל טָלִיט לִרְתֵּעַ
הָלוֹךְ וְחֹזֵר מֵעֵלָה מִטָּה
כְּגִלִּים קוֹצְפִים, עֶרְבֵב חֶפֶךְ בִּיחַד
פּוֹגַעַת נֹעַל בְּחִבְרָתָהּ בְּאַחַת
"כְּמַעֲט וְלֹא הִכְרַתִּיךָ הָרִי אֲנַחְנוּ זֹוג - צֶמֶד
יַחַד צָעֲדָנוּ זְמַן רַב
מָה הָיָה מִיּוֹם שֶׁחָלַף
עַתָּה שׁוֹנֵפְרָדָנוּ מִיֵּלֶד חֶמֶד?"
"רִמְסוּ דְחִקוּ, בְּמִגְפִּים בָּעֵטוּ
הָאִיצוּ לְהִסִּיר הַבְּגָדִים מֵהָר
נִחְפָּז וְנִבְהָל אֶצְבְּעוֹתַי רָעֵדוּ
נִסְתַּבְּכוּ שְׁרוּכֵי נֶעְלָיו יוֹתֵר
וְלִהְשִׁיל מִרְגָּלָיו לֹא הִתְגַּבֵּר,
אֲזִי בִכְחַח חִלְצוּ מִשְׁכּוֹ
עִם תַּעֲרֵר חַד גָּזְרוּ חֲתִכּוֹ
יַחַד עִם הָעוֹר מִרְגָּלָיו קִלְפוּ.
יוֹסֵף הָחֵסֵר יִשְׁעַ כְּשֶׁל הִתְמוּטֵט
פָּצוּעַ וְחִבּוּל לְאֶרֶץ נָפֵל
וְאָנוּ אֲלֻצְנוּ מִהֲרָנוּ לְהִפָּרֵד

לַחֲשׂוֹךְ מִפְּשָׁרוֹ הַדֵּל...
 "וְעַתָּה נִחְבֵּר שְׂרוּכֵינוּ לְצִרּוֹר
 בַּל נֶאֱבַד שׁוֹב
 בַּל נִתְּעָה בְּדַרְכֵּים בְּנִתִּיבוֹת
 אִישׁ לֹא דֶרֶךְ
 נִלְךְ אֶת יוֹסֵף'ה לְחַפֵּשׁ, דֶּרֶכּוֹ לְבִרּוֹר
 לְגִלוֹת אֵיפֹא הַמָּקוֹם רַב-הַהִילָךְ
 אִישׁ לֹא הָלַךְ,
 שְׁמָא הוּא סוֹבֵל דְּוֵי פֶּאוֹב
 אֶצְבָּעוֹתָיו נְפֻחוֹת קְפּוּאוֹת מִקּוֹר
 רִגְלָיו כּוֹשְׁלוֹת לֹא יָכוֹל לְגִרּוֹר.
 נִתְקִין לוֹ מִנְעָל סִנְדֵּל עִם שְׁרוֹף
 נִכְשִׁיר לוֹ מִדָּרֶס רִגְלָיו לְתִמּוֹךְ
 כָּל פִּצְעָיו נִחְבֹּשׁ וַיְהִיָּה לְמִזּוֹר
 כָּל מִכָּה וְגִלְד תַּעֲלֶה רְפוּאָה
 וְשׁוֹב יַעֲמֵד אֵתָּן עַל רִגְלָיו קְבוּעַ".

וַהֲלֹכִים מִנְעָלִים הַזֶּה
 הָלוֹךְ וְחִקּוֹר הָלוֹךְ וְדִרוֹשׁ
 "הֵאֵם רָאָה מִיִּשְׁהוּ אֶת יוֹסֵף'ה הָעָשׂוֹק

נִרְדָּף נִלְחָץ אֵי-שָׁם נָטוּשׁ
 בֵּין צוֹקִים תְּלוּלִים
 חֲדָיִם וּשְׁנוּנִים
 יַחַף בְּלִי נֶעַל וּכְסוּת?
 הָאֵם שָׁמַע מִי קוֹל-בְּכִי
 שֶׁל יֶלֶד זֶאֱטוּט
 בְּלִי קְרוֹב יָדִיד וְרֵעַ
 בְּלִי אָב בְּלִי אֵם גִּלְמוּד
 בְּלִי אָח אוֹ אָחוֹת לְסִיֵּעַ?

וְהִלְכוּ בַּדְּרָכִים הֶרְחִיקוּ נִדָּד
 שִׁרְכוּ שׁוֹטְטוּ תוֹךְ אָבָק וְרוּחוֹת
 פָּגְשׁוּ נִכְחָם מִצְבוֹר מְכַנְסִים דְּמוּי הָר -
 מְכַנְסֵי יֶלֶד קָטָן.
 נַעֲרָמִים מַעֲלָה בְּמַאֲגוֹר
 כְּכוֹכְבֵי שָׁמַיִם אֵין סִפּוֹר
 מִפֶּל סוּג מִפֶּל גּוּוֹן -
 שָׁחוּר, לָבָן, אָדוֹם, צָהוּב
 יְרוֹק, כָּחוֹל, וְרוֹד, זָהוּב.
 מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל

מִכְנָסִי-יִלְדִים לְכָל גִּיל תַּפּוּר
מֵאָרֶג פְּשָׁתִים לְיוֹם שֶׁל חוֹל
לְכָבוֹד שַׁבַּת מְקַטֶּפָה לְהַדוּר
לְשׁוּטֵט בְּקֶרֶפֶף מְטָלָא וְזוֹל
ל'חֲדָר' מִפְּלוּסִין מֵהַסְפָּסֶל חֲכוּךְ
עֲבִים לְחֶרֶף מְקָר לְגוּגִן
מִכְנָסִים שֶׁהֶרְבֵּי עִם שֶׁבֶטוֹ הֵטִיב לְסִמּוֹ.

שָׁמְעוּ הַמִּכְנָסִים אֶת יוֹסֶל'ה הַשֵּׁם
הַתְּמַתְּחוּ כִּמוֹ אֲבָרִים תְּנוּמָתָם הַנִּיסוּ
הַבִּיטוּ מִסָּבִיב אוֹלֵי יִפְּירוּ הֲלֹא הֵם
אֶת רִגְלָיו הַקָּטָנוֹת כֶּסּוּ...
וּבַתְּחִתִּית הָהָר הַנִּלְחָץ וְהַנִּכְבָּשׁ
יִלְלָה חֲרִישִׁית קוֹל תּוֹגָה וְעֶצֶב
קוֹל בְּכִי-יֵלֵד עוֹלָה בְּחָלָל
אֲבוֹד רֶפֶה-אוֹנִים חֲלֹשׁ-קֶשֶׁב...
הַזְדַּעְזַע הַמִּנְעֵל, הִנֵּה הַמִּכְנָס שֶׁלִּבֶּשׁ
"אִיפֹא יוֹסֶל'ה" שָׂאֵל.
הַתְּחַלְּחוּ הַנַּעֲלִים הַשְׁתוּמְמוּ
אֲחֻזָּה בָּהֶם פְּלָצוֹת

הַמְכַנְסִים רַק קָרָעִים וְשִׁסָּעִים
מֵילָא חוֹרִים וְחֻתְכִּים
"מָה קָרָה וּמָה אֲרַע
וּמָה הִדְבֵּר שְׂכָלְךָ קְרוּעַ?"
בְּצַעַר פֶּתַח הַמְכַנְס קִינְתוּ
אַיִן יוֹסֵל'ה הִתְעַכֵּב מְכַנְסָיו לִפְשׁוֹט
הִתְבַּיֵּשׂ אֶת עַרוֹמָיו לַחֲשׂוֹף לְקִלּוֹן
אַיִן יָכוֹל יֵלֵד יְהוּדִי בְּשִׁתּוֹ לְגִלוֹת
לְחִלָּל כְּבוֹדוֹ לְחֻרְפָּה וּבְזִיוֹן.
אִז הִתְחִילוּ לְהַכּוֹת לְנִגּוֹף
הַפְּרָגוֹל בִּגּוֹ צֶלֶף
וּכְלָבִים שְׁנִים נָעְצוּ עַד עֶצֶם בָּשָׂר
וְהֵדֵם זָרִם שִׁטָּר
וְיוֹסֵל'ה חֲלוּשׁ-כַּח לֹא עָצָר
רָגְלָיו נִגְפוּ בְּרַכְיוֹ כְּשִׁלּוֹ
וְשִׁדּוּד לְאַרְצָא נָפַל וַיִּתְעַלֶּף,
"וַאֲנִי אֶת פְּצָעֵי-רָגְלָיו נִגְבַּתִּי
סָפַגְתִּי בְּתוֹכִי דָמוֹ הַקָּרוּשׁ
וְחִישׁ מִהֵר מֵעָלָיו הִתְפַּשְׁטִיתִי
לְתֵת הַפּוּגָה לַגּוֹז הַרְטוּשׁ...

רוחי נִכְאָה

גורלו מִי־סִרְנִי מִתְעַנָּה מָרָה

בִּזְדָּד כְּמוֹנִי הוּא מוֹטֵל קְרוֹעַ

יָד מְגוֹנָנֶת נִפְשׁוֹ חֲסֵרָה

אֵלֶּךְ אֲדָרֵשׁ אַחֲפֵשׁ בְּדַרְכִּים

חֵי נִפְשִׁי -

גַּם אִם זֶה בְּקֶצֶה הָעוֹלָם

מִשְׁתַּרֵּי - גּוֹפּוֹ אַחֲמֵם, גּוֹוֹ אֶעֱטֹף

אֶת פְּצָעַי לַחֲבֹשׁ שְׁבָרִי לְאַחוֹת

קִרְעִי לַחֲבֵר, לְאַסֹּף

וְהִיִּיתִי לְצִדּוֹ לְמִשְׁגָּב וַחֲסוּת...“

וְהוֹלְכִים הֵם יַחַד נַעֲלִים וּמְכַנְסִים

דֶּרֶךְ גִּיא וְדֶרֶךְ תַּל

רָצִים אֲצִים דִּרְכֵיהֶם מְפִלְסִים

בֵּינֹת חוּצוֹת וּשְׁוָקִים שְׁכָחוֹת-אֵל

שֵׁם בְּעָרֵי הַכֶּכֶר בְּמַעֲבְרֵי פְּרָעֻנוֹת

סִפְּגִי עֶשֶׂן חֶפְצֵי יְלָדִים בְּאֶלְפִים

פְּזוּרִים לְעֵינֵי שָׁמַיִם.

מִחֲפָשִׁים הֵם בִּשְׁקִידָה מְבַקֵּר עַד עָרֵב

הוֹפְכִים בּוֹדְקִים מְחַטְטִים בְּלִי הֶרֶף
שָׁמָּה יִצְלִיחוּ וּבִידָם יַעֲלֶה
לְמִצּוֹא כְּתָנָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף'ה...
הִתְפַּתְּלוּ בְּדַרְכֵּים בְּלִי יַעַף בְּלִי לֵאוֹת -
בֵּין עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת עֶקֶלְקֻלוֹת
עָלוּ בְּדַרְכָּם עַל גֵּל כְּתָנּוֹת
בְּמִסְפָּר רַב לְאֵין שְׁעוֹר
כְּכֹכְבֵי שָׁמַיִם אֵין סְפּוֹר,
כְּתָנּוֹת בְּלָבָן, שְׁחוֹר, אָדוֹם, צָהוֹב
יָרוֹק, כָּחוֹל, וָרֹד, זָהוֹב
חֲזִינוּ מִרְאָה נּוֹצוֹת טָוֶס,
בְּלָבָן ל'חֹדֶר' חֶלֶק מְגֻהָץ
כְּתָנּוֹת-מְשִׁי לְיוֹם-טוֹב וְחֵג
עִם צִנְאוֹרֹן קָשָׁה עִם קָפֶל נִשְׁחָק
לְטִיּוֹל עִם אָב וְאִם בְּשִׁבְתָּ
כְּתָנֶת מְלֻמָּלָה עִם רִקְמָה וְתֵג
מְקַטִּיפָה וּפְלוֹסִין לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ,
מִבֶּד פִּשְׁתָּן לְבִילוֹי וּלְמִשְׁחָק
כְּתָנּוֹת מְכַל סוּג וּמִדּוֹת
לְקִיץ לַחֲרֹף וּלְכָל הָעוֹנוֹת.

וַיִּפֹּץ הַגֵּל עָבַר עַל גְּדוּתָיו
וַיִּתְפֹּזֶר לְכָל צַד וָעֶבֶר
נַעֲזְבוּ הַכְּתָנֹת נִתְיַתְמוּ - אֵין לוֹבֵשׁ
אֵין יְלָדִים וְאֵין דּוֹרֵשׁ.
וְרוּחַ עֲלוּמָה מְרַחֶפֶת מֵעַל
נוֹשָׁפֶת בַּיָּבָבָה מְשִׁמְיָה קוֹלוֹת
"יוֹסֵל'ה יוֹסֵל'ה" נִישָׂא בְּאֹר
חוֹדֵר לְתוֹךְ גַּל הַכְּתָנֹת,
וַיַּחֲרֹד הָהָר מִמְּנוּחָתוֹ
וַיָּכֻמוּ שִׁיקוּי הַחוֹדֵר לְתוֹךְ הָעֲצָמוֹת
הַמְּשִׁיב כָּל חַי רָדוּם מִשְׁנָתוֹ
הַשְׁתַּרְעוּ הַכְּתָנֹת פֶּשֶׁטוֹ שְׂרוּלֵיהֶן
כְּכַפּוֹת יָדַיִם נְשׂוּאוֹת לְמָרוֹם
כְּבִקֵּשׁ נַחֲמָה בְּחִיק אֵם
הַתְּחַנְּנוּ לְעֶזֶר מִתְאַוִּים פְּדִיּוֹם.

נַחֲרָדוֹ הַנֶּעֱלִים
נִבְעָתוֹ הַמְּכַנְסִים.
לִפְתָּע, מִירְכְּתֵי הָהָר מַעֲבֵר לְפָנָה
נִשְׁקָפִים מִתּוֹךְ הַגְּבָבָה

שְׂרִידֵי שׁוֹלִים כְּתַנֶּת לְבָנָה
 שְׁלֹבֶשׁ בְּ'חֶדֶר' בְּגֵאוֹה
 עִם צִנְאוֹרֹן חֶלֶק וְדָשׁ רָחֵב
 אֶת אֲרָבַע כְּנִפּוֹת לְכִסּוֹת.
 הִתְחִילוּ שׁוֹאֲלִים וְחוֹקְרִים:
 "מָה אַרְבַּע וּמָה קָרָה
 אֵיךְ מֵאֲרָבַע כְּנִפּוֹת רַק כָּנֹף
 וְהַמְּכּוֹת וְהַחֲבוּרוֹת
 לָמָּה חוֹרִים כָּמוֹ כְּבָרָה
 כָּמוֹ אַחֲרֵי קָרָב,
 מָה הַקָּרָעִים וְהַשִּׁסָּעִים
 אֵיךְ הַצִּנְאוֹרֹן עִם הַשְּׁרוּוֹלִים
 וְאֲרָבַע כְּנִפּוֹת עִם הַפְּתִילִים?"

קִבְּלָה הַפְּתַנֶּת וְגִעָתָה בְּבִכָּה
 בְּדַמְעוֹת צוֹרְבוֹת וְחוֹנְקוֹת
 כְּנִחְלִי-מִיָּם נִגְרוֹת - מִתְּנָה צָרְתָּה
 וְתִכְאֵב הָאֶזֶן מִשְׁמוֹעַ
 אָדָם אֲחִזּוֹ זִלְעָפָה
 אֲשֶׁר קָרָה בְּדֶרֶךְ תֵּל־אֹבֵבָה:

"עת כְּתַנְתּוּ שֶׁל יוֹסֵף ה' מְגוּפוֹ מִשְׁכּוֹ
 הִסְתַּבְּכוּ הַשְּׂרוּלִים נִכְרְכוּ לַפִּקְעַת
 הַתִּקְשׁוּ יָדָיו, הִתְעִוְתוּ זְרוּעוֹתָיו
 גְּדִילֵי צִיצִיּוֹת הִשְׁתַּרְגּוּ הִתְפַּתְּלוּ
 אֶצְבָּעוֹתָיו כְּשֵׁלוֹ, דָּמְמוּ לֹא יָכוֹל לָגַעַת,
 אֶת אַרְבַּע כְּנָפּוֹת הַשְּׂלִיף מֵעָלָיו אֵין לְהַעֲלוֹת עַל הַדַּעַת,
 אֵין יָכוֹל יָלֵד יְהוּדֵי כָּשֶׁר וְתָמִים
 אַרְבַּע כְּנָפּוֹת לְקְרוֹעַ לְגִזְרִים..."
 "אֲזָ בָּאוּ עָלַי - הַכְּתָנֶת - הַכְּלָבִים
 קָרְעוּ הַבְּגָדִים יַחַד עִם בֶּשֶׁר חַי
 צָפְעוּ שָׂרְקוֹ הַשּׁוּטִים
 וְנִחַתּוּ הַמַּהְלֹמּוֹת עַד מְכָאוֹב
 הַכְּדוֹנִים דָּקְרוּ בַּגָּב
 נִקְרְעוּ רִקְמוֹתֵי נִפְרָמוֹ שְׂרוּלֵי
 נִמְשַׁכְתִּי מֵעָלָיו כָּלִי קָרְעִים
 מִחֲרוּרֵי הַנִּקְוָבִים דָּמוֹ זָלַף
 נִסְפַּג וְנֶאֱגַר
 וְנָזַל עַל טְלִיתוֹ הַקָּטָן
 וַיֹּסֵף ה' קָרַס תַּחְתָּיו נִפְשׁוֹ נָתַן
 וַיִּזְכֶּר לֹא נִשְׁאַר".

"כַּעַת אָקוּם אַחֲפֹשׁ אֲמַצָּא
 אֶלְטֹף פָּנָיו דְּמַעוֹתָיו אֲנַגֵּב
 אֲבָרְיוֹ אֲקוּמִם כָּל עֶצֶם בְּגוּף
 דָּם חֲדָשׁ בְּעוֹרָקָיו אֲרַעִי,
 שְׂיָקוּי-קָסֶם נִפְשׁ מְחִיָּה וּמִשִּׁיב
 יִזְרִימוּ כּוּחוֹת עֲלוּמִים.
 בְּנִשְׁיָקוֹת-שִׁפְתֵי שִׁפְתָּיו אֲשַׁטֹּף לְנִשְׁק צִיצִית
 אֲמַחֶה דְּמַעוֹתָיו מֵעַל פָּנָיו
 דְּמַעוֹת-בְּכִי שֶׁל יֶלֶד נֶגֶף
 אֲטוֹה כְּתֹנֶת, עֹטֶרֶת וְטֹלִית
 מַחוּיִטִּי תִכְּלֶלֶת עִם רִקְמַת זָהָב
 לְשׁוֹב ל'חֲדָר' בְּשִׁנִּית".

וְהִלְכוּ בַסֶּף נִעְלִים הַזֹּוג
 מִכְּנָסִים וְהַכְתָּנֶת
 דֶּרֶךְ הָרִים וְעִמְקִים בְּלִי לָפֹג
 תָּרוּ בְּמִרְחָבִים תּוֹעִים בִּנְכַר
 חֲצוּ יַעְרוֹת וְשִׁדּוֹת נְהָרוֹת וּפְלָגִים
 דֶּרֶכִּים - סְמָנֵי-דָם מְצוּיָנִים
 אוֹלֵי יִקְרָה גַם יִמָּצְאוּ עֲקָבוֹת, זָכָר
 שְׁמָא סִימֵן אֵיפֹא יוֹסֵל'ה נֶעְלָם

איפא פל הילדים.
בפוכבים יחפשו נתיבות
לפי השמש ארחות
גשם וסערות לא יעצרום
חם וקר לא יעכבום
למטרת חפצם להגיע
בכל הארץ גם לרקיע
ואם בעולם כלו
לגלות סתר גורלו...

הולכים ביום הולכים בליל
עמוד עשן - ציון דרך מעל,
לפתע זמן להם הגורל
בגל של כובעים להתקל
רב ועצום תחת משא מעיק
זרזים בלויים, כבוש ומחניק
כוכבי שמים אין ספור
מכל סוג מכל מין, מבד ומעור
צבעים כפרחי שדה באביב,
לבן, שחור, אדום, צהוב
ירוק, כחול, ורוד, זהוב.

מִצְנָפוֹת עִם מִצְחָהּ בְּפָנֵי הַשָּׁמֶשׁ לְהַצִּל
מִגְבָּעוֹת עִם שׁוּלִים הַפְּאוֹת לְתֵלֶת
כְּמִתְאוֹת עִם דָּשׁ מִפְּנֵי קוֹר לְהִגּוֹ
כּוֹבָעִים לְשִׁבְתָּ וּלְחֹג לְיִצְוֹג
וְכַפּוֹת לְ'חֶדֶר' תּוֹרָה לְשִׁנּוֹ
צְנִיפוֹת, מְטַפְחוֹת הָרֹאשׁ לְכִסּוֹת
מִרְקָמָה עִם חוּטֵי זָהָב אָרוֹג.
לוֹחֶשֶׁת הַנֶּעֱלָ לְמִכְנָס:
"עֲלִיָּה לְהִבָּחִין בּוֹ לְפָנֵי - בְּמִטּוֹתָא
הָרִי קָרוֹב מִמֶּנִּי לְרֹאשׁוֹ הָיִיתָ".
לֵאט הַמִּכְנָס לִפְתִּיחַת בְּמִבּוֹכָה:
"הֲלֹא אֶת תְּכִירִי אֶת כּוֹבְעוֹ מִרְחוֹק
עַל צוּרוֹנָה פְּאוֹתָיו הַשְּׁתַּרְגּוֹ כְּסִבָּכָה עַל־גֶּדֶר
וְהַתִּנְפִּנְפוֹ עַל הַחוּמָּשׁ אֶצֶל "הָרֶבֶה" בְּ'חֶדֶר',
בֵּית-יָדָה רֹאשׁוֹ תְּמָכָה לְמִרְגָּעָה
מִשְׁקָלָא וְטִרְיָא בְּמִסְכַּת יִגְעָה.
בְּהִרְיָמוֹ יְמִינָהּ אֶת הַמְּזוּזָה נֶשֶׁק
בְּשִׁמְאִילָהּ אֶת זַעְתּוֹ מִמִּצְחוֹ נִגְבָּת
בְּשִׁרוּוֹלֶיהָ כּוֹבְעוֹ הַשְּׁמוּט יִשְׁרָת
וְצִחְצִחָתָּ וְהַחֲלִקְתָּ מִקָּמָט וְאַבָּק".

וְרָגַשׁ הָהָר.
 לַחֵשׁ עָבַר בֵּין הַכּוֹבָעִים
 לְשִׁמְעַי יוֹסֵל'ה - יֵשׁ וְנִדְמָה
 יְלָדִים נִעֲוָרוּ מִשְׁנָתָם
 הִרְיָמוּ רֹאשָׁם הִקִּיצוּ מִתּוֹךְ חִלּוּם בְּלֵהוֹת
 אַחֲזִיזִי תִרְדָּמָה צִרוּ בְּדִמְיוֹנָם
 מַעֲמָקִים - אֶפְלַת תַּחֲתִיּוֹת
 בְּנִהְרוֹת אֵשׁ נִגְרָשֶׁת
 מִרְאוֹת חֲצִים כְּבָרְקִים יוֹרְקֵי אֵשׁ לוֹהֲטִים
 מִבְּעִירִים עוֹלָם בִּשְׁלֵהֶבֶת.
 לְשׁוֹנֵי-לֵהָבוֹת לְאָדָם נִדְמוּ
 פוֹרְחִים נִשְׂאִים עַל כְּנָפֵי כְּרוּבִים לְמָרוֹם
 שְׁאוֹן קוֹלוֹת רְעָמִים אֲדִירִים כְּמוֹ מִסְדֵּי-בְּרִיאָה
 מִתְגַּעְשִׁים מְזַעְזָעִים אֶת הַיָּקוֹם
 וּמוֹרִידִים עֲרָפִילִי אֶפֶר שְׁחֹר מֵהֶרְקִיעַ
 הַמְכַסֶּה אֶת הָאָרֶץ, וְהַכֹּל - יָדוֹם...
 וְקוֹל בְּעֵתָהּ בּוֹקֵעַ מִגַּל הַכּוֹבָעִים
 בְּחִזְיוֹן פָּנֵי יְלָדִים:
 "יוֹסֵל'ךְ יֵשׁ הִרְבֵּה בְּלִי סוֹף
 כְּכֹכְבֵי שָׁמַיִם לָרֹב

כְּמוֹ פְּרָחִי כְּרוֹבִים אֶלְפֵי רַבּוֹת
רוֹגְשִׁים סָבִיב כִּסֵּא הַכְּבוֹד
מְקוֹנְנִים קוֹבְלִים: אֵל שְׁדִי
הָאֵין גּוֹאֵל אֵין מוֹשִׁיעַ
עַד מָתִי אֱלֹהִים עַד מָתִי
הוּא בְּנִיָּה אָנוּ - רֵאָה".
הִזְדַּעֵזַע הַתַּחֲלִחַל הֶרְקִיעַ
הָאֶרֶץ רָגְזָה תַּחֲתֶיהָ וְכָל דָּרִי מַעֲלָה
וְיוֹצֵא קוֹל מִלִּפְנֵי הַבוֹרָא
אוֹיָה לִי! אֶלְלִי לִי! לְבִי עָלִי דְּוִי...
וְהִנֵּחוּ רְאשֵׁיהֶם לְשֹׁנֹת יִשְׂרָאֵל...

עוֹד הֵם מְשַׁתְּעִים הֵנָּה לִפְנֵיהֶם נִגְלָה
קֹצֶצַת שַׁעַר שְׁחוּרָה
מִבְּלִיחָה זוֹהֶרֶת קוֹרֶנֶת אוֹר
מִפְּאֲתֵי הַגָּבֵב מֵאֶפֶל מִגִּיחָה,
הַתַּלְתָּלִים וַיֵּאֱזוּ מְסוּלָסוֹת
שָׁאֲתָה מִחֲלָפוֹת רֹאשׁוֹ כְּתָרוֹ
שֶׁהִתְנַעֲנְעוּ עַל כְּתָפָיו הַדְּלוֹת.
וְהִנֵּה שׁוֹלֵי הַכּוֹבֵעַ לֹא לְהַכִּיר אוֹי לְעֵינָיִם

רק שְׁיָרִים חֲרוּכִים שְׁרָדוּ
 וְסֶרַח שֶׁל פֶּאֶה דְּבוּק לְשׁוּלָיִם.
 "מָה לָּךְ כּוֹבֵעַ כִּי תִשְׁפֹּךְ דְּמָעָה לְמָה קָדְרוּ פָּנֶיךָ
 עֲגַמְת נֶפֶשׁ וְחִוַּרְת מָוֶת בְּעֵינֶיךָ
 נִשּׂוּא יְסוּרִים וּשְׁבַע יָגוֹן
 סִבֵּל וְצַעַר יִדְעָתָה הֲלֹא תִסְפֹּר תִּגְלָה כָּל שְׁקָרָה
 וְתִגִּיד מָה שְׁאַרְעַ
 אֵיפֹא יוֹסֵל'ה לָאֵן הוּא בָּא
 אֶתָּה הַכּוֹבֵעַ כְּסוּיוֹ הָאֲחֵרוֹן..."

"אָכֵן אֲנִי הַכּוֹבֵעַ לְבוֹשׁוֹ הָאֲחֵרוֹן
 הַתְּמַהֲמָה מֵרֹאשׁוֹ לְהוֹרִיד
 לֹא נֹאוֹת לְהִשְׁלִיכֵנִי לְבִזְיוֹן,
 אִיךָ זֶה יִתְכַּן שְׁיָלֵד יְהוּדִי כָּשֶׁר
 בְּלִי כְּסוּי רֹאשׁ יִשְׁאָר.
 רֹאשׁוֹ עָלָיו סִחְרָחַר, אֲחֻזָּתוֹ עֹוִית
 שְׁעָרוֹתָיו מִפֶּחַד סָמְרוּ
 תִּלְתָּלָיו הִזִּיעוּ חִבְרוּ לְהִדָּבֵק
 פֹּאוֹתָיו זֹו בָּזוּ נִתְחַבְּרוּ
 וְאֲנִי הַכּוֹבֵעַ נִדְּבָקְתִי לְרֹאשׁוֹ מֵאֵן לְהִנָּתֵק.

אז מִשְׁכּוֹ מֵרֶטוֹ בִּישְׁעָר
אֶת הַפְּאוֹת תִּלְשׁוּ בְּלֶהֱבֹשׁ תַּעַר
עֲמוֹק לַתּוֹךְ הָרֹאשׁ, וְעַם הַפֶּאֶה
הַחֲלוּלָה הַסְּפוּגָה בְּדָמוֹ
לְאַרְץ זֶרְקוֹנִי פָּגוּעַ וְנִגְף,
וְיוֹסֵל'ה לֹא יִכִּירוּ אֶל שֶׁבָרָאוּ בְּצִלְמוֹ
עָרוֹם כְּהַגְלָדוֹ כָּרַע תַּחֲתָיו
הֶלֶךְ לוֹ לְמַרְחֲבֶיהָ
בְּדֶרֶךְ אֵין סוֹף.
בְּנִשְׁמַת אָפוֹ הָאֲחֵרוֹנָה
טָרַם הַחֲזִיר נִשְׁמָתוֹ - הַשְּׂבִיעָנִי:
"קַח פֶּאֶתִי וְשִׁמּוֹר לְזָכְרוֹן
וְהָיָה לְךָ לְאוֹת לְעֵדוּת מִמֶּנִּי
לְכָל הַזְּמָנִים עַד הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן". -
הִנֵּה אֲנִי בִּמְעַמְקִים אֲבִל וְחִפּוֹי רֹאשׁ
יִתְמוֹת קוֹדֶרֶת אֶפְפוֹנִי עַד דָּפָא
פְּלִיט-חָרֵב שְׁרִיד נְטוּשׁ
אֶפֶר מִשְׁכָּבִי, יִשׁוּתִי תוֹגָה.
גִּדְּשָׁה סֵאת כּוֹס-הַדְּמָעוֹת רוּוִית מַעֲצָבָה
נִגְרוּ וְצָרְבוּ אֶת בְּשָׂרִי וְנִפְּשִׁי הַחֲרִיבָה.

אָפּס - קֹנֶצֶת פִּאָתוֹ רוֹוִיָה דָמוֹ הַסָּפּוּג
אֵלִי, לְשׁוּלֵי כּוֹבְעוֹ הַצֶּמֶד דְּבוּק
אֲשֶׁמֹר, צִנְאָתוֹ אֶקִּים אֲמֵלֵא רְצוֹנוֹ
וּבִבְלֵא הָעֵת

אָעֵטָה רֹאשׁוֹ בְּנֶזֶר כְּסוּף
פִּאֻתָיו אֲשׁוֹר יְרִימוֹ קֶרְנוֹ
אֶתִּי - כּוֹבְעוֹ - ל'חֲדָר' לְשׁוּב
לְשָׁנוֹת תּוֹרָתוֹ בִּיתֵר שְׂאֵת...
אֶפְשָׁר הוּא יֵשֶׁן שׁוֹכֵן בְּמִרוֹמִים
מֵצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה
בְּמַעְלֹת קְדוּשִׁים וְטְהוֹרִים
וְנִפְקֵד לְאַחֲרִית בְּזֹהַר הַרְקִיעַ
בְּסִתֵּר פְּנֵי צְבָאוֹת עֲלִיוֹנִים..."

וּמִמְשִׁיכִים הֵם לָכֵת פָּרְשׁוֹ מֵאִם הַדָּרָךְ
עָבְרוּ עֲרֵבוֹת דָּרְסוּ מְשַׁעוּלִים
מֵעַל רֶכְסֵי-הָרִים וּפְּפִי-סָלְעִים
בֵּין שְׁנֵי צוּקִים וְעַל מְשַׁגְּבֵי-צוּר
בְּלֵי מוֹרָא וּבְלֵי פֶחַד
עוֹלָיִם מְטַפְּסִים בְּלֵי מְגוֹר

עלי תלי-תלים על פי בור שחת
על נעלים, מכנסים, כתנות וכובעים
של משהל'ך שרהל'ך שלמהל'ך פיגהל'ך
בגדי ילדים בדם מכתמים
נזדככו ונזרפו באש הכבשן
וסרח הפאה של יוסל'ה הנדבק
טהר כלבן פני מלאך
על גבי ענן.

וכתתו רגליהם בכל דרכי ארץ
שמו פעמיהם בנגלות ובנסתרות
טפסו ועלו סובבו במעגלות
עד קצוי תבל עד הרי-פרץ.
לאור משאם חסותם פרשו
בצל כנפי-הרוח יחסי
הרחיקו הגביהו עולים ומעפילים
מעבר לאפק מתנשאים אל רום
הרחק והרם לרקיע מעל
לעבר מראה של סנה בוער ואיננו אכל
הלוח והגבה כמעט העלים - אך לא יאבדו
הקטן והמעט - אך לא אפסו.

וְרֵאִיתָ אֶה שׁוֹבֵל בְּגָדֶי-יֶלֶד בּוֹזְעִיר אֲנָפִין
 לוֹבֵשׁ צוּרָה - מִגִּיָּה וַיַּחֲלֶף
 בְּלֹתִי אִם נִשְׁאָר שְׂרִיד, נִקְוָה, גִּרְעִין
 פְּרוּדָה זְעִירָה בָּאִין סוֹף.
 הַנִּקְוָה - אוֹת, כּוֹכַב חֲדָשׁ שְׁנוּלָד
 כּוֹכַב שְׁמִקְרִין אֶת אוֹרוֹ בְּחָלָל
 מִשְׁלֵהֶבֶת שְׁמוּקָדָה דְּמָעוֹת הַיּוֹרְדוֹת
 מִן הַשָּׁמַיִם עַל-גִּבִּי גִּחְלִים יוֹקְדוֹת
 שֶׁל עֲצָמוֹת שְׁרוּפוֹת שְׁלֹא כָבוּ
 וּמִתְנַדְּפוֹת וּמִתְאַדּוֹת הַדְּמָעוֹת כְּרִסִּיסִי-טַל
 זוֹהָרוֹת מְלֵהֵט אֵשׁ הַגִּחְלֹת, וְעָלוּ וְשָׁבוּ
 הַשְּׁמִימָה וְחוֹזֵר חֲלִילָה - בָּעֵין
 חֹק טֵבַע - וּמִשְׁתַּקְּפוֹת כְּקִשֵּׁת בְּעֶנָן
 שֶׁל דָּם וְאֵשׁ וְתִמְרוֹת-עֶשֶׂן...

עִם רֵדָת הַלֵּיל, זֶהְרָוִירִים נִרְאִים בְּאֶפֶק
 אֶפֶל יַעֲטָה אֶת עֵין הַשֶּׁמֶשׁ
 הַחֲשֹׁךְ יִכְסֶּה אֶת הָאָרֶץ
 עֲלָטָה שׁוֹלֶטֶת בִּיקוּם,
 נוֹצֶצֶת זוֹהָרֶת קֶרֶן אוֹר-יִקְרוֹת
 כּוֹכַב חֲדָשׁ בָּא לְעוֹלָם

מַאֲצִיל מִזִּיּוֹ בֵּין חֵיל הַמַּאֲוֵרוֹת
נֶר-תְּמִיד נִשְׁמַת אָדָם.

וּבְחֻצוֹת הַלַּיִל
עֵת נָחָה שְׁקֵטָה הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה
וּדְמָמָה שׁוֹרֶרֶת בְּכָל
כָּל צְבָאוֹת-הַשָּׁמַיִם נֶאֱלָמוּ דוֹם
אֶךְ מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֵת אוֹמְרִים שִׁירָה
אֶלְמֶת בּוֹכָה,
מִפְּאֵתִי מְרַחֲבִים
נִגּוֹן עָלוּם חוֹדֵר לְחַלֵּל,
קוֹל נִכְאָים
מִשְׁתַּפֵּךְ וַיּוֹרֵד בְּדֶרֶךְ הַיְסוּרִים
מִמַּעֲלוֹת קְדוּשִׁים עַד מַעֲמָקֵי-תְהוֹם -
נִגּוֹן שֶׁל עֲנוֹת זַעַם וְתוֹגָה.
וּמִמְרוֹמֵי הָרִקִּיעַ נִשְׁמַע קוֹל,
זַעֲקַת-שֹׁבֵר מְהֻדָּדָת
וְקוֹרֵאת: יו - ס - לָה!!!

"על כרחך אתה חי"
(אבות ד', כ"ט)

הַיֵּינוּ לְאַחַד

סיפור אלגורי

מֵאֵת מְנַחֵם מַעֲנַדֵּל בֶּקֶר

אִם נִגְזַר עָלַי לְחַיּוֹת,
אִם נִגְזַר עָלַי לְשׁוֹד,
אֲשָׁא בְּתוֹכִי לִפְּדוֹת הַזִּכְרוֹן,
לְשׁוֹמֵר אֶת הַנֶּחֱלֶת לְבָאִים אַחֲרָי
לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.
אִם נִגְזַר עָלַי לְזָכַר
כְּדִי מִתֵּן עֲדוּת קִיּוֹמָת חַיָּה,
עֲדוּת שְׁרִירָה מִמָּקוֹר רֶאשׁוֹן,
וְכָל הַקּוֹרוֹת וְאֲשֶׁר הָיָה,
אֲעִיד קָבֵל עִם וְעֵדָה
אֲשֶׁר רָאוּ עֵינַי, שָׁמְעוּ אָזְנִי,
אִיךָ קִדְּשׁוּ אֶת הַשֵּׁם עַל הָעֲקֵדָה,
אִיךָ הִיָּתָה יַד הַשְׁמַד עַל אַחִי.

וְאוֹלֵי נִגְזַר עָלַי לְשִׁמֵּשׁ גִּלְעָד,
זָכַר, מִצָּבָה, אֲנִדְרָטָה אוֹ יָד,
פֶּסֶל-חַי מִהֵלֶךְ עָלַי אֲדָמוֹת,

מִשְׁהֶךָ דֶּרֶכְךָ בְּסִבֵּךָ זִיכְרוֹנוֹת.
הֲרִינִי פֶסֶל נִיד,
מְעַצֵּב מְעַבֵּד בֶּיד אָמֶן מִשְׁחִית,
בְּרָצוֹתוֹ קֶצֶץ וּבְרָצוֹתוֹ הַבְּלִיט.
עַל רֹאשִׁי אוֹתִיּוֹת-קֶבֶע פ.נ.

עֲמִדָּתִי בְּסֶלֶקְצִיּוֹת עֲבֵרָתִי מִיּוֹן
עַל חוּט הַשְׁעָרָה הָיוּ תְלוּיִים חַיִּי,
פָּגוּעַ לֵב וְנֶפֶשׁ, צִלְקוֹת לְמַדִּי.
פָּנִי חֹטְבוֹ עַל-יְדֵי חֹד אֲזִמֵּל
זְרוּעֵי מְקַעֲקַעַת בְּמַדְקָרוֹת בְּרִזָּל.
מִסָּפֶר סִידוּרֵי לְאָדָם נָטוּל שֵׁם, חֲסֵר-עֶרְבָה.
וְהַמִּשְׁחִית קֶרֶץ, גִּלְף, פֶּסֶל בְּמַחִי
מַה שֶּׁיֵּצֵר הוּא שֶׁבֶר כָּלִי.
וּפְגָעֵי הַזְּמַן הַשְּׁלִימוּ לִפִּי דְמִיוֹן
וַיִּזְכְּרוּ הַמְעַצֵּב וְהַפֶּסֶל לְדִירָאוֹן.

שָׁמָּה לְמִלָּא שְׁלִיחוֹת נוֹעַדָּתִי,
לְאַתֵּר מְקוֹם שְׁבֵת אַחִי.
אֲכֹן שְׁלִיחוֹת קְדוּשָׁה - מִשְׁאַת-חַיִּי,
לְהַתְחַקוֹת אַחֵר עֲקֻבוֹתֵיהֶם הוֹפֵקְדָּתִי.

שְׁלִיחוֹת כְּבִדָּת-מִשְׁקָל,
 לְהִקָּל עַל תְּחוּשֵׁת אָשָׁם
 הָרוֹבֶצֶת עַל מִצְפוּנִי.
 אֶף הִיִּתָּה זֶז יַד הַגּוֹרָל
 אוֹ כַח עֲלִיוֹן הַנֶּעֱלָם מֵאָדָם.
 אֵיךְ אוֹכַל לְשֹׂאת חֲזוֹן-נְבִיאִים,
 אֲנִי רַק בְּשָׁר וָדָם.
 אֵיךְ אֶעֱמַד בְּפָנַי מִסַּע-עוֹנֵים,
 הֲלֹא נוֹדַע לוֹט בְּעֶרְפָּל מְעֻמָּעָם.
 יָמֵי טְרוּפִים-לִילוּתֵי נְדוּדִים.

אֵיךְ אֶחְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם מִצְפוּנִי,
 הֲלֹא כָּל חַיִּי אֶקְדִּישׁ, כַּחַי וְאוֹנִי,
 לְחַפֵּשׂ אֶף בְּנִירוֹת הַיָּכֵן אֲחִי הָאֲבוּדִים.
 אֶטּוֹל אֶת סִבְלִי עַל גְּבִי הַכְּפוּר,
 סִבָּל בֶּן-לוֹיִתִי הַנֶּאֱמָן הַצָּרוּר,
 בַּעֲת פְּקֻדָּה לֹא יוֹדַע חֲלֻשָּׁה אוֹ רַפְיוֹן.
 אֶנְדוֹד בְּרַחֲבֵי אֶרֶץ שְׂכֻחַת-אֵל,
 אֶרְחִיק נְדוּד גַּם מֵעֶבֶר לַסִּמְבַּטְיוֹן,
 מֵעֶבֶר לְהֶרְרֵי חֹשֶׁךְ, אֶתְפַּתֵּל

אֶל-עַל, עַד כָּלוֹת כָּחִי וְאֶת־מוֹטִיט,
אֶצְנַח לַתְּהוֹם-לִבָּא בְּתוֹכְכֶם,
לְהִתְאַחֵד.

אִם נִגְזַר עָלַי לַחַיּוֹת,
אֵלֶיךָ אֶת אֲחִי לַתּוֹר, לְחַפֵּשׁ,
אִם בָּרוּם גָּבְהִים מֵעַל,
אִם בְּעַמְקֵי תְהוֹמוֹת מִתַּחַת.
בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ וּבְצִיר נִפְתָּל,
בְּנִתִּיבוֹת לֹא יָדְעוּ, דֶּרֶכִּי אֶפְלֵס
מֵעֶבֶר לַהֲרָרִי חֲשׂוֹה, מֵעֶבֶר יָמִים.
הִטְלֵתִי יְהִבִּי בַּיָּד הַגּוֹרֵל,
אֵלֶיךָ עִם הָרוּחַ קִדְמָה וְאַחֹר
שְׁמֹאלָה יְמִינָה - מֵצֵד אֶל צֵד,
גּוֹרֵר הַגְּלִי, בּוֹסֵס בַּיַּעַר עַד,
בְּטַחֵב, בְּאַוִּיר קוֹדֵר מְעַרְפֵּל.

אֶפְפוּנֵי צִמְרֵמוֹרֶת, מוֹרָא וּפְחַד,
מִרְחֵשׁ הָרוּחַף מֵעַל
וְנֵהֵם הַחַיּוֹת מִתַּחַת...

דְּשַׁדְּשֵׁתִי מִחֲשַׁכַּת הַיַּעַר לְאוֹר יְקָרוֹת,
לְקִרְאָת שְׁדוֹת וְעֲצִים פּוֹרְחִים
וְרִיחַ הַלְּבָלוֹב הַנוֹדֵף בְּשְׁדוֹת.
טְבַלְתִּי רְגְלִי בְּשֶׁטֶף מִי נָהָר
וּבְנַחְלֵי מַיִם רְדוּדִים.
לֹא עוֹף שָׁמַיִם, לֹא חַיַּת יַעַר,
יִדְעוּ אֶת סוֹד אַחִי הָאֲבוּדִים.
עֲבַרְתִּי אֶרְצוֹת עֲבַרְתִּי יַמִּים
סוֹבְבֹתַי עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְמָקוֹם שׁוֹמֵם,
לְאֹוִיר עָכוּר וּמַחְנִיק - מַעְבֵּר חֵד,
מִנְשֵׁשֶׁת יַמֵּי הַבְּרִיאָה - מַעוֹלָם הַחַיִּים,
לְשֵׁשׁ שְׁנוֹת חֲרָבֹן וְשֵׁשׁ מֵאוֹת רִיבּוֹא שְׁמַד,
לְאֶרֶץ רִיק וּדְמָמָה, אֲדַמָּתָה צְרוּבַת-אֵשׁ,
אֲשֶׁר דָּם נִקְיִים אוֹתָהּ קִדָּשׁ.

שַׁעְרֵי פָרוּעַ, פְּנֵי חֲרוּשׁוֹת-קִמְטִים,
בָּגְדֵי קְרוּעִים, קְרִיעַת אֲבֵל מַעַל הַקֶּבֶר.
שָׁכּוֹף גּוֹי, עֵינַי טְרוֹטוֹת, עוֹרֵי כָמוֹשׁ,
מְשׁוֹטֵט מְשֻׁתָּרֵךְ בֵּין רִגְבֵי אֶפֶר,
חֲשֵׁתִי תַחְתִּי אֲדַמָּה רוֹעֶדֶת, מִתַּחֲלָחֶלֶת,
רַחֲשֵׁי אֲבִדוֹן מִתּוֹכָהּ בּוֹקְעוֹת,
מִסְתוֹרִין בְּחֻבָּה טוֹמָנֶת.

אָפּל עַל בְּרֵכִי בְּחֶרֶד־קֶדֶשׁ,
וְחִפְרוּ צִיפְרֵנִי כְּמוֹ טֹלֵפִי-אַרִי
הָרוֹבֵץ מֵעַל טֶרֶפוֹ,

וְהִנֵּה עֲצָמוֹת-אָדָם לִפְנֵי נִגְלוֹת,
אוֹדִים, שְׂרִידִים, עֲצָמֵי וּבָשָׂרִי,
קָבֶר-אַחִים עֲשָׂרוֹת-רִיבּוֹא.
אִישׁ וְאִשָּׁה וְיֶלֶד בְּחִיק אִמּוֹ שְׁלוּבִים,
עַל יָדָם אַח וְאַחוֹת צְמוּדִים חֲבוּקִים,
יְלָדִים דִּרְדָּקִים מִבֵּית רַבּוֹ,
סִבְתָּא כְּפוּפַת-גֵּב וְסָב עַבְדָּקוֹן.
מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת כָּל בֵּית אָב
מִזְקָן וְעַד טוֹ

עַל קִדּוּשׁ-הַשֵּׁם הוֹצִיאוּ נִשְׁמָתָם.
רֹאשִׁי עָלִי סִחְרָחַר, כְּמוֹ הַלּוּם רָעָם.
אַחְזוּנִי פִלְצוֹת, חֲרָדָה,
טְרוּף, חִימָה, חֲרוֹן-אַף וְזַעַם.
לְבִי-אַבּוֹ, שְׂרִירִי-פִלְדָּה,
צִפְרֵנִי-שְׁמִיר, מִקְבֶּת, מִכּוּשׁ,
הַעֲמִיקוּ לַחֲפֹר בְּאַדְמַת קוֹץ וְדִרְדָּר.

עֲלוּף-חוּשִׁים בְּמִשְׁנָה-מֶרֶץ חוֹצֵב.
נִשְׁרָטוּ נִימִי, נִבְקְעוּ גִידֵי מִבְּלֵי לְחוּשׁ.
מַעֲוֹרְקֵי מוֹרִידֵי דָם שׁוֹטֵף.
וְנִגְרָד דָּמִי וְהִטְבִּיל עֵצָם וְאַבְר,
וְלִבִּי עַד תָּם שְׁתַּת,
וְנִפְלְתִי חֲלָל-וְהֵינּוּ לְאַחַד.

אִם נִגְזַר עָלַי לְחַיּוֹת,
אֶת אַחִי אֵלֶךְ לְחַפֵּשׁ, לְאַתֵּר,
אִם בִּירְכֶנִּי אֶרְץ
אִם בְּמִרוֹמֵי הָרָקִיעַ,
לְכָל כְּנָפֵי תִבֵּל אֲגִיעַ.
רֹאשִׁי הֶחֱפוּי אֶפֶר יִכְתֹּר,
מִתְנִי - שֶׁק אֶבֶל יַחְגֹּר,
לֹא אֲנוּחַ וְלֹא אֲנוּתֵר.
אֶתְהַלֵּךְ בַּחוּצוֹת, בַּפִּכְרוֹת, בַּשְּׁנוּקִים,
אֲשָׁאֵל אֶדְרֹשׁ כָּל עוֹבֵר וְנֹשֵׁב,
זֶה מִקְרֹב בָּא אוֹ מִמְרָחֲקִים,
שִׁמָּא רָאִיתִי הֵמוֹן אָדָם, קָהֵל רַב,
אֲחִים נִדְחִים הוֹבֵל הוֹבֵלוּ מִבְּלֵי שׁוֹב,

ואין קול ואין עונה.
 אף אני ללבי קשוב -
 אם עלי אדמות אין מענה,
 שפא עלי לדרש במרומים,
 חושי רוב קשב-ערים,
 עיני עיני נץ-אזני פרויות
 לכל ניד וניע, לכל הדרך נטויות,
 כחישנים עד קצה האופק
 לחוש לחלל את הדפק,

בנדידי הרחק מהמולת אדם
 אני קולט רחש, הדים מאי-שם,
 זוקף אזניים מביט לשמים,
 אין זכר לכל חי, רק קול ריחוף
 מהדהד כמו משק כנפיים,
 ואדע שזה אות וציון-דרך,
 ואעלה על צוק ועל כנפי הרוח אגביה עוף,
 מתנשא מלוא הדים ואני בתוך,
 עד לנשמי מרום מגיע.
 אף אהה-נעולים פתחי הרקיע...

סבו ההדים מרום השמים,
מריעים בקול משק כנפים,
יורדים מטה למקום מוצאם,
שבו וצנחו לארץ-תחתית פתאום
ואני אתם - ויהי כמו חלום.
והנה אני עומד בין חרבות
והריסות בחר מות,
בין קירות ספוגי-רעל,
הטומנים בחבם זעקות-שבר
שקולם נדם,
שנחנקו ונאטמו יחד בתוכם,
אשר לאויר העולם לא הגיעו.
זה ההד והרטט הסובב עולם.

ויחרד לבי בקרבי ויסער
ואקח אור מלא ראותי ואזעק בקול,
וקולי בקול שופר חומות ירעיש:
”פתח לנו שער!”

ויתנצו החומות ברעש מחריש,
ותפרוץ מתוכם שועתם מבטן שאול,
קולות אדירים של בכי תמרורים.

אִישׁ וְאִשָּׁה זָקֵן וְטוֹף מִפְתָּלִים,
 נֶאֱבָקִים בְּשֹׁנֶק הַחוּנֶק, שְׁלוּבִים מְעוּתִים
 חֲנוּקִים גּוֹסְסִים בְּיִסּוּרִים.
 נִפְרָץ נִחְשׁוֹל דְּמָעוֹת כְּמַעֲיָן,
 אִשׁ וְאַפֵּר כְּמוֹ גַּעַשׁ קוֹלֵעַ.
 עָלִי הַשְׂמִימָה כְּמוֹ רַעַם
 ...לְאַחַר זָמָן.
 הַתְרוֹקְנֵנוּ רְאוּתִי עַד תָּם,
 אֲוִיר לְנִשְׁמָה לֹא שָׁרָד,
 וּבְאַפֵּר חֵי שׁוֹקֵעַ - וְהֵינּוּ לְאַחַד.

וְאִם נִגְזַר עָלַי-וְשִׁכַּכְתִּי עִם אֲבוֹתַי,
 בָּאתִי אֶל מְנוּחָתִי-מְנוּחַת עוֹלָמִים,
 פִּזְרוּ נָא עָפָר וְאַפֵּר לְמִרְאֲשׁוֹתַי
 מִשְׁרִידֵי אוֹדִים שֶׁל אַחֵי הָאֲבוֹדִים.
 לֹא אֲבַקֵּשׁ אָבוֹן מִלְטָשֶׁת, שִׁישׁ מִסָּתֶת
 אֲשֶׁר יָד-אָמֶן יַצְרָה בָּהּ פִּיתוּלִים,

כִּי אִם אָבוֹן מִכֶּת פִּגְעִי-טָבַע שֶׁהַזָּמָן חָרַט
 מִנְבְּכֵי הַנַּחֲל אוֹ מְרוֹם הָהָר,
 גְּזוּרָה מִלֵּהט הַשְׂמֶשׁ וּמִשְׁטָף נָגַר,

וְחָקְקוּ בָּהּ נִקְבִּים חֲלוּלִים נְבוּבִים.
תִּבְנֶינָה וְצוּרַת פָּנֶיהָ תִּהְיֶינָה אֶפְיוֹן
לְפִתּוּב, לְאַפְיָגֶרֶם, מִתַּחַת ל- פ.ג.

וּבְחֻצוֹת לַיִל - הַחֲשֹׁךְ אֶת הַמַּלְאָכִים יוֹם יִשְׁתַּיִק,
וּבִרְקִיעַ הַכּוֹכָבִים יִנְצָנְצוּ לְרֹאשָׁהּ,
מִשָּׁב-רוּחַ שֶׁקֶט נוֹשֵׁב וּמַחֲלִיק,
לוֹטֵף אֶת פְּנֵי הָאֶבֶן הַחֲלוּלָה הַנְּבוּבָה
וּמִפִּיחַ מִתּוֹכָהּ קוֹל חֲלִיל נוֹגֵה-נְהִי חֲרִישִׁי,
קוֹל דְּמָמָה-דְּקָה וְחֲלוּשָׁה - קוֹל עֲנוּת.
וְהָאֶבֶן תִּחְתֶּינָה רוֹעֵדָת קִלּוֹת
מִן קִינּוּתִי - בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת, לְעוֹלָמִי עַד.
וְאַנִּי - הַגִּשְׁמָתִי חֲלוּמִי, קִיּוּמִי מִשְׁאֵת-נִפְשִׁי,
וְאַנּוּחַ עַל מִשְׁכָּבִי - וְהִינּוּ לְאַחַד.

באלאדע

צום אנדענק
פון מיין ברידער
יוסעלע נ"ע

און אלע יוסעל'עך, משה'לעך,
שלמה'לעך און פייגע'לעך
הי"ד

מֵאֵת מְנַחֵם מַעֲנַדֵּל בֶּקֶר

אין א פארלאזטן ווינקל ערגעץ אויף די ערד
 איבער וואסער בערג וואלד און פעלד
 אין א פארבאָרגענעם פארשטעלטן עק לאנד
 פון מענשנס אויגן נישט געזען נישט באקאנט,
 דאָס אָרט אויך פון גאָט פארגעסן,
 דארט וואקסן ביימער אלט איינגעזעסן
 אלטע ביימער פין דורות, בירקען הייסן זיי
 פון די בירקן האָט דאס אָרט א נאָמען א ניי
 איבערזעצט פארטייטשט, פארדייטשט גענוי
 דאָס איז בירקענאו.

צווישן די ביימער הייבט זיך א בארג,
 קיינמאָל נישט געזען, נישט געהערט.
 וו נעמט זיך דאָרט א בארג פליצעם
 און פין וואנען,
 ווייל צייט גאָט האָט געשאפן די ערד
 איז דאָרט קיין בארג נישט געשטאנען.

צו האָט א שטערן פֿין הימל פארגליט
צווישן די ביימער זיך פארלוירן,
צי פֿין אַש און שטיינער דעם בארג געבוירן.

אויף דעם בארג איז קיין סימן פון לעבן
נישט גראַז מיט גרינע פלאנצן
קיין ערד פאר א בוים קען וואַרצל שלאָגן
אויך נישט פייגל צווישן שוועבן.
קיין שומער פון רעגנטראָפּן גלאנצן
וואָס די וואַלקן מיט זיך טראָגן.

א שלייער איז ארום דעם בארג
פון נעבל וואָס שטייגט צים הימל
די דיקע לופט דומפיג שטארק
מיט א גערוך פון פוילקייט און שימל.

א זומען הערט זיך ארום דעם בארג,
שטיל מען הערט איהם קוים,
ווי א ווינד וואָס בלאָזט שוואַך און קארג
די בלעטער א גערויש ווי פון א בוים.

עס איז נישט אין דעם כוח, און דעם פארמעגן
אין די גרענצן פון נאטירליכן פארשטאנד
צי דערגיין און אויסלעגן
דאָס רעטעניש פון זיין באשטאנד.

צו איז דאָס א געבילד געשאפן פין גאָט
אויף זיין געהייס אויף זיין געבאָט,
צו איז דאָס א "פאטא-מורגאנא" אין זיכט
א שפיל פין שאַטן און ליכט,
צי איז דאָס א כישוף - מאכערס באטרוג
וואָס בלענדעט די אויגן אין העלן טאָג,
ווען יא - זאָל דער בארג זאָפאָרט פארשווינדן
אויך דער בייזער חלום פון שרעק און פיין,
אויב דאָס שרעק און פיין האָבן מענש - טייוול ערפינדען
האָבן הימל און ערד קיין באשטאנד
און די וועלט זאָל יעצט אונטערגיין.
ווייל דער בארג איז נישט פעלז און שטיין
זיין סוד אנטפלעקט מענשנ'ס שאנד,
דער אינהאלט באשטייט הויט און געביין
געטרענקט מיט טרערן און בלוט

געשמאָלצן אין פייער און גלוט
געפרעסט מיט וויטאָג און ליידן
ביז סוף די דורות פאר אלע צייטן....

פינסטערע "דעמאָנען" אין מענשן-געשטאלט
האבן געשטאפעלט דעם בארג אין בירקן וואלד,
געשטאפלט, סאָרט־יערט, געטיילט באזונדער
פאר שיכעלעך פון קליינע קינדער.

שיכעלעך געשטאפלט הויך
אָן א צאָל, ווי שטערן אין הימל
פארוואָרפן פארלאָזט אָן געברויך
פארטריקנט פארצויגן מיט שימל.

שיכעלעך שווארצע, געלע, ברוינע
ווייסע, רויטע, בלויע, גרינע
פארבן גלייך די נאטור
אלערליי ביז גאָר.

שיכעלעך קליינע, גרויסע, שווערע, לייכטע
הויכע, פלאכע און פארמאכטע,
שיכעלעך וואָס אלע קינדער טראָגן
שפילן, טאנצן, לויפן, יאָגן,
צום שפאצירן פלאכע גאלאנטע
צום שפילן פעסטע הארטע
אין שול צי גיין גלאנץ לאקירטע
און אין ייִדער מיט שנרלעך פארמאכטע.

אזוי האָפן די שיכעלעך טאָג און נאכט
אויסגעלייזט צו ווערן דורך א וונדער,
ליגן זיי פארזאָרגט פארטראכט
און פרעגן: "ווי זעהען זיי"
ווי זענען די פיסעלעך פון די קינדער
וואָס זיי האָבען געשיצט
געהיטן פאר רעגן און שניי,
ביים לויפן און שפרינגען געשטיצט,
פיסעלעך ביים פרייליכן שטימען קלאנג
געטראָגן די קינדער צום טאנץ מיט געזאנג...

און וואקסט דער בארג שיכעלעך
ווערט גרעסער פון טאָג צי טאָג
נייע שיכעלעך קומען צו
פון קינדער פיסעלעך
יעדן טאָג יעדע שעה
פון וועלט וייט געיאָגט
אויף וועגן וואָס געבען קיין רוה.

זי פרעסן קוועטשן קלעמען ענג
פון גרויסן לאסט באלאָדן שווער
טיפ באַגראָבען אין ברייט און לענג,
פארגייט דער אָטעם ווערן געשטיקט
ווימלען ווי ווערמלעך פון טריט געדריקט
ווי מיט פוס מיט שטאָק געטרעטן,
ווי כוואליעס אין ים זיך וויגן און שלוידערן
די שטיינער אהין און אהער
מישן זיך די שיכעלעך, פארלירן זיך נאָך מעהר
נעמען זיי זיכן, פרעגן און פלוסטערן.

אזוי ציטערט און טרייסלט דער בארג
 שיד מיט שיד שאַקלען רייבן
 שטיסן, שטיפן, קוועטשן, הייבן
 ארויף און אראָפּ פון אלע זייטן
 מישך זיך און רוישן ווי אויף א מארק,
 שטויסט אָן איין שיכעלע דאָס צווייטע,
 און זאָגט: "כ'האָב דין קוים דערקענט
 כאָטש די ביזט צעפליקט צעטרענט
 מיר זענען דאָך א פאָר
 געגאנען צוזאמען א פאָר יאָהר
 דערצייל מיר וואָס איז פאסיערט
 וואָס איז מיט דיר געשען
 צי האָסטו יוסעלע געזעהן?...?"

"מען האָט איהם געקאָפּעט געפייטשט
 מיט די שטיוול געטראָטן
 געיאָגט וואָס שנעלער די קליידער צי ווארפן
 די שיכעלעך אראָפּציען האָט ער זיך געאיילט
 האָבן זיך זיינע פינגערלעך פארשטייפט

און די שנרלעך מעהר פארדרייט.
האָט מען מיך שיכעלע געצויגן מיט געוואלט
אָפּגעריסן די הויט געשיילט
געוואָפּן אונז - געטיילט.
זיינע פיסעלעך די הויט געשינדן
געבליבן ליגן מיט בלוטיגע ווינדן
"האָבן מיר זיך געמוזט שנעל צישיידן
יוסעלען נאָך מעהר וויטאָג צי פארמיידן"...

יעצט לאָמיר די שנרלעך פעסט ציפּינדען
מען זאָל זיך מעהר נישט פארלירן
און צוזאמען גיין יוסעלען זיכן.

לאמיר זיך בעאייילן איהם צי רעטן
ער איז אוועך גאנץ צעבראָכן
ער קען נישט גיין אפשר נאָר קריכן
אפשר איז איהם קאלט, די פיסעלעך פריירן.

מ'וועט איהם היילן ווייך אויסבעטן
איהם שטיצן, האלטן ביי דער האנד

ביז ער וועט האָבן א פעסטן, שטאנד
צום לויפן, טאנצן, שפילן
אויך דעם באל אין טויער צילן...

אזוי גייען די שיכעלעך צויי
זיכן און פרעגן:
"האַט ווער א קינד געטראָפן געזען
געיאָגט אויף שטעג, געטריבן אויף וועגן
בארפוס נאקעט מיט א געוויין,
אויף פעלזן שארפע די פיסעלעך צעשניטן.

האַט ווער געהערט א יאמער - א קינד שריי
אָן שוועסטער אָן ברודער א קינד אליין,
ווי איז ער און וואָס איז מיט איהם געשען..."

אזוי גייען זיי וויטער און טרעפן אָן
א בארג פון הויזעלעך, געשטאפלט הויך
א צאָל וו שטערן אין הימל:

הויזעלעך שווארצע, געלע, ברוינע
רויטע, גרויע, בלויע, גרינע
פארבן ווי די נאטור פון א בלימל,
צום ניצן פאר יעדעם געברויך,
לאנגע גלאטע פאר יום-טוב געפונצט
דיקע אויף ווינטער פאר קעלט פארדעקן
קורצע, דינע ביי הייסע טעג בניצט.

הויזעלעך אָרעמע מיט לאטעס אין די עקן
אין חֵדֶר סאמעטנע פון זיצן אפגעריכן
און הויזעלעך צים שפילן מיט א סאך פלעקן.

הערן די הויזעלעך יוסעלע רופן
ווימלען זיך און שארן ווי פין שלאָץ געוועקט.
קוקען די שיכעלעך, אפשר וועלן זיי דערקענען
די הויזעלע האָבן דאָך פין זוי דעם שטויב געמעקט.

עס הערט זיך א יאמער פון הונטערע שטופן
א שטילע א שוואכע פון שווערן לאסט

פון דרוק פון קלעמען,
אפשר זענען דאָס די הויזעלעך זיי צוגעפאסט.

די שיכעלעך שטוינען עס ווערט זיי ביטער
די הויזעלעך זענען נאָר בלויזע ריסן
עס נעמט זיי ארום א טרייסל א ציטער -
"וואָס איז געשען וואָס האט געטראָפן
פארוואָס ביסטו געריסן געשליסן
פין פאָרנט ציטרענט פין הינטן גאנץ אָפן..."

ביטער האָט דאס הויזעלע גענימען קלאָגן
ווי יוסעלע האָט זיך פארזוימט די הויזעלעך אראָפציען
זיך געשעמט זיין נאקעט מיט אלעם ארויס,
ווי קען א יינגעלע אָן הויזן זיין
מיט דעם אויפגעדעקטן לייב-בלויז.
און, דאָ נעמט מען שמייסן יאָגן
די פייטשן איבערן לייב פליען
די הינט האָבן געביסן פלייש און ביין
און זיין בלוט האָט גענימען שטרוימען רינען
און ער צעשלאָגן פארחישט,

”האָב איך דאָס בלוט פֿין זיינע פֿיסעלעך געווישט
און מיך פֿין איהם אראָפּגעצווייגן געשווינד
פארשוניען איהם פֿין די ציין פֿין הינט.
און דא ליג איך פארלוירן און קלער
טראכט פֿין איהם די גאנצע צייט
געלאָזט איהם נאקעט מיט בלויע פלעקן
די וונדן נישט פארהיילט.

איך וויל איהם זיכן געפינען, איך שווער
כאטש דער וועג איז וויט
איך וויל מיט די רעשטלעך זיינע פֿיסעלעך פארדעקן
זיינע וונדען היילן ווארעמקייט טיילן
און זיין מיט איהט ביי זייט.”

וויטער גייען זיי די שיכעלעך און די הויזעלעך
פֿין טאָל צי טאָל, פֿין בארג צי בארג
לויפן, שפּרינגען וויטער און וויטער,
מיטאמאָל
זעהען זיי פֿין וויטן קינדער קליידער
ענג געשטאפלט ווי אויף א מארק.

זיי דרענגען זיך צווישן
נעמען קראמען און מושן
ווערן נישט מיד, נאָר איינס און זינען
יוסעלעס העמדעלע צי געפינען.

אַט הערן זיי א געטומל
דאכט זיך א בארג א געלאָ שענע לאווע
וואָס שומעט אין ווינד און צאפלט,
ווי א גערודער אויף א פלאץ פין א רומל.

דאָס איז א בארג פין העמדעלעך הויך געשטאפלט
אין א צאָל ווי שטערן אין הימל
פון פארבן ווי פעדערן פון א פאווע,
ווייסע, רויטע, גרינע, בלויע
שווארצע, געלע, ברוינע, גרויע.
אויף שבת מיט א קאַלנער א שטייפן
אין חדר צים רעבן א העמדל מיט שטרייפן
אויף יום-טוב, זיידענע מיט ציערן
פאר חבירים צו שטאַלצירן

זומערדיקע לייכטע צום שפילן
פלאנעל אויף ווינטער נישט צו פארקילן
איינפאכע, פראָסטע אלטע, נייע
ליגן זיי אין בארג אין א רייע,
פון די זין געברענט פון ווינד געיאָגט
דאָס איז דער שומער, דער גערודער, דאָס ברומען
א ווייטיגעס געיאמער וואס קלאָגט:

”ו זענען די קינדער אהין געקומען”.
נעמען די העמדעלעך פין אלע יוסעלעך זיך שטרעקן
און ציען די נאקעטע ארבעל אויס
ווי הענטעלעך צארטע די פענימלעך פארדעקן
ביים וויינען און מאמעס שויס,
געוועקט פון א חלום אין טיפען שלאָף
א חלום פין פייער און פלאמען-
ווי קינדער קליינע זענען געגאנגען
וויט אוועק ווי דער הימל האָט א סוף.

די שיכעלעך און דאָס הויזעלע נעמט ארום א שרעק
אָט איז דאָס העמדעלע פארוואָרפן אין עק

א האלבע ארבל דער קאָלנער צערין
זעהטאויס ווי פון די ציין פון הינט געביסן,
נעמען זיי פאַרשן און פרעגן, ווי ברודער פארטרויט:

”וואס האָט פאסירערט, וואָס איז געשען
ווער האט דיך צעהארגעט גאנץ צעשלאָגן
פארוואָס רויטע לעכער פארקוילט ביז די הויט
די טאשן ווי שמאטעס אין ווינד וועהען
ווי איז דער ארבל, דער קאָלנער געבליבן
די שטייפּע מאנשעטן גאנץ צעריבן?”

קלאָגט דאָס העמדעלע מיט ביטערע טרערן,
טרערן הייסע פון סאם פארביטערט
פארקלעמט געשטיקט קוים צי הערן
ווי יוסעלע האָט זיך געשעמט אויסטייען נאקעט הויל.
האָט מען איהם דאָס העמדל פין לייב געריסן
זיינע הענטלעך האָבן פאר שרעק געציטערט
האָבן די ארבל זיך פארדרייט געוואָרן א קנויל
די פינגערלעך פארשטייפט פארגאָסן מיט בלוט
האָבן זיך די ציציות נאָך מעהר פארקלעפט פארצויגן

און יוסעלע פארקראמפט סווערט איהם נישט גוט,
ווי קען א יידיש יינגעלע דעם טליתקטן צערייסן
און די פאָדעם פין די ציציות צעפליקן.

”האַבן מיך-העמדעלע-הינט גערביסן
א שפיז האָט געשטאָכן אין רוקן
און פון מיר שטיקער געשליסן.
דאָס בלוט פין יוסעלען האָב איך אָנגעזאפט
די ארבע־כנפות די טראָפן אָנגעזייגט
ביז מען האט מיך צו ערד געוואָפן צו זייטן,
איהם האָט מען געטריבן
און מעהר קיין צייכן
נישט געבליבן.”

יעצט וויל איך איהם זיכן, געפינען
זיין פענימל גלעטן, די טרערן ווישן,
פארהיילן זיין לייב אויסגלייכן די גלידער,
פריש בלוט זאָל אין זיינע אָדערן רינען
טלית־קטן מיט די ציציות זאָלן זיינע ליפן קישן
צוריק און חדר מיט איהם גיין ווידער.

און גייען זיי וויטער, שיכעלעך א פאָר
דאָס הויזעלע מיט דעם העמד
איבער בערג טאָל און טייכן,
זיכן און פרעגן
בלונדזן אין די פרעמד
אויף בלוטיגע וועגן.

אפשר וועט זיך באווייזן א וונדער
וועלן געפינען א צייכן
אפשר א סימן
ווי איז יוסעלע אהינגעקומען
ווי זענען אלע קינדער.

זוכן ביי די שטערן זייערע וועגן
אין שיין פין די זין זייער ציל,
סיי ביי שטורעם סיי ביי רעגן
סיי ביי היצן סיי ביי קעלט
איהם צי געפינען גאָרנישט צופיל
אויך ארום די גאנצע וועלט.

עס איז טאָג עס איז נאכט,
פלוצים פין גורל באשערט
שטויסן אָן א בארג פין היטעלעך געמאכט.
היטעלעך אָן אצאל ווי שטערן אין הימל
ליגן געדריקט פין שטויב באדעקט,
יעדע פארב יעדע ארט.

היטעלעך, געלע, ברוינע
רויטע, בלויע, וויסע, גרינע
ווי בלומען אין פעלד אזוי צארט
פין אלע קאָלירן געפלעקט.
היטעלעך ברייטע וואָס די פאה'לעך באהאלטן
בערעטעלעך וואָס די גאָלדענע צעפעלעך פאלטן
הוטעלעך זאָמערדיקע מיט א ראנד א ברייטן
ווינטערדיגע מיט אויערלאפן ביי די זייטן
היטעלעך מיט שטרייפן נאָר פאר די שול
און איינפאכע מיט א דאשעק פאר יעדעס מאָל...

זאָגט דאָס שיכעלע צום הויזעלע שטילערהייט:
"דו וועסט דאָך דאָס היטעלע דער ערשטער זעהן
דו ביסט דאָך נענטער פון מיר צום קעפל געווען"

זאָגט דאָס הויזעלע צום העמדעלע מיט פארלעגעהייט:
 "די קענסט יוסעלעס היטעלע שוין לאנגע צייטן
 וועסט איהם דערקענען אפילו פין וויטן,
 אויף דיין קאָלנער האָט ער זיינע פאה'לעך געדרייט,
 אין חֲדָר האָבן דיינע ארבל זיין קעפל געשטיצט,
 צום דאווענען האָבן זיי דאָס היטעלע ריין געפיצט,
 דיינע רעכטע האָסטי געהויבן די מזוזה געקישט
 די לינקע האָט ביים שפילן זיין פענימל געווישט".

הערן די היטעלעך יוסעלען דערמאנען
 הייבן זיך ווי קעפעלעך פין שלאָף געוועקט
 פון א חלום פון פייער און פלאמען
 און פין קעפעלעך מיט פאה'לעך וואָס זיי האבן באדעקט, און רופן:
 יוסעלעך איז דאָ א סאך אָן א שיער
 א צאָל ווי שטערן אין הימל,
 אויך שלמה'לעך, משה'לעך און פייגעלעך,
 מיליונען יינגעלעך און מיידעלעך
 גלייך ווי מלאכים קליינע
 שוועבן, ווימלען מיט א געטימל
 ארום דעם געטליכן נעבל
 שרייען אויפגעשרעקט פין חלומעס:

”גאָט פאטער הער אונז צו
מיר זענען דאָך אלע קינדער דיינע
האָב רחמונעס
פארטרייב אינזער חלום פין גייסטער מיט פערך און שוועבל...”
עס ווערט שטיל...
די היטעלעך לעגן זיך צי זייער רוה.

פלוצים א דאָנער.
עס טרייסלט די ערד, די הימלען עפענען זיך ווייט
איבער די וועלט גייט א שריי -
א שריי פון צאָרן שמערץ און לייד
”וויי איז מיר וויי”!

זעהט דאָס העמדעלע א פאָר האָרעלעך שווארציגע
קוקן ארויס אָט דאָ, ער ווייזט אָן ערשטוונט -
ער קען די האָרעלעך פין פריער
די לאָקעלעך און די פאה'לעך גלאנציגע
וואָס האָטזיין קעפל געקרוינט.

און אָט איז דאָס היטעלע - קוים דערקענט
געבליבן א שמאטע מיט א שטיקל באנד,

ווי נאָך א פייער פארקוילט פארברענט,
נאָר א פאָר האָר פאה'לעך קלעפט אין ראנד.

”וואָס ליגסטו אזוי היטעלע מיט טרויער און שרעק
יא - איך זעה די וויינסט,
דערצייל פין יוסעלען אלעס וואס געשען
אלעס וואָס די ווייסט
דו האָסט דאָך איהם דער לעצטער געזעהן
דו - היטעלע - זיין לעצטער פארדעק.”

”מיך דער לעצטער - זיין היטעלע
האָט ער נישט געוואָלט אויסטייען
ער האָט מיך נישט געוואָלט צו ערד ווארפן -
ווי קען א יידיש ינגעלע אין בלוזין קאָפּ זיין.
האָבן זיי גענומען די פאות ציען
און מיט א מעסער א שארפן
געשניטן מיך טיף ביז אין קעפל אריין.

דאָס בלוט האָט געקלעפט, די פאה'לעך מיטגערסן
האָט מען מיך מיט יוסעלען צי ערד געשמיסן,
און אזוי נאקעט ווי ער איז געבוירן

איז יוסעלע אוועק אין די הימלישע וויטן,
מיט זיין לעצטן אָטעם האָט ער מיך באשוויירן:
"נעם דאָס פאה'לע צו דיר - פֿין מיר א צייכן
זאל אייביק בלייבן פאר אלע צייטן
ביז דעם לעצטן דור".

זיץ איך דאָ פאריאַסעמט
מיינע טרערן פליסן ווי טייכן,
דאָס פאה'לע מיט זיין בלוט
צו מיר - היטעלע - געקלעפט,
איך וויל עס היטן, זיין צוואַה מקיים זיין
מיינע טרערן זאָלן דאָס היטעלע וואשן ביי טהרה,
ווי ניי געבוירן זיין קעפעלע צודעקן,
די פאה'לעך אין זיינע האָרעלעך געוועבט
ווי פריער זיין קעפעלע מיט א חיינדליכע צוהה
און פריילעך ווידער אין חדר גיין.

אפשר שלאפט ער, מען זאָל איהם נישט וועקן
צווישן, מלאכים אין הימל-רייך
מיט הייליגע נשמות, - אלע קינדער גלייך.

יעצט ווידער אלע צוזאמען
נעמען זיי איילן, יאָגן, לויפן ווי ביים וועטן
האַפן צי דערגיין יוסעלעס פארבלייב,
אפשר געשעהט א נס-מקען איהם רעטן -
מיר וועלן איהם שיצן מיט זעל און לייב.

עס איז שוין שפעט עס קומט צי נעץ
מען שליסט באלד די טויערן הערמעטיש צו.
און עס בלייבט נאָר איין שאָל
ווי האט דאָס קינד געפינען זיין רוה.
זייער וועג איז געשטרויכלט דורך דורן
שטאכל, אַש, פעך און רויך,
מאכן זיך זאָרגו איבער יוסעלעס גורל - וואס איז געווארן.

הייבן זיך און זעהן בערג געשטאפלט הויך
פין שיכעלעך, הויזעלעך, העמדעלעך און היטעלעך
פין יוסעלעך, משה'לעך, שרה'לעך און פייגע'לעך
מיט בלוט באפלעקטע קליידעלעך,
און יוסעלעס פאה'לע אין דעם היטעלע באנד
מַטְהֵר געוואָרן דורך פייער און פיין
קלאר ווי מלאכיח'ס געוואנד
פין געטלייכן שיין.

וואָס לענגער דער וועג
דאָס העכער דער שטעג.
זיי שטייגן איבער וואָלקן וועלכע טרייבן
און לאָזן זיך פֿין ווינד הייבן
הויך הויך איבער די שפיצן פֿין די בערג,
וואָס אמאָל העכער, מען זעהט זיי קוים,
ווערן קליין פֿון ווייטן, גייען נישט פארלוירן
ביז נאָר א פינטעלע - א צייכן א מערק
אין דעם וויטן וועלטרוים.

דאָס פינטעלע-א שטערנדל ניי געבוירן
א ליכטעלע וואָס קריגט זיין פלאם
פֿין טרערן, וואָס פליסן פֿין הימל ווי אַ ים
אויף ברענענדיגע ביינער, פלייש און שארבן -
וואָס גייט נישט אויס - א נר־תמיד אויף ערד -
און צעגייט אין דאמף ווי טוי מיט רויטגעמישטע פארבן,
וואָס שטייגט ווידער צום הימל הויך
און פאלט ווידער צו ערד און אזוי צוריק געקערט
ווי א געזעץ פֿין די נאטור - א רעגענבויגן
פֿין בלוט, פייער, אַש און רויך
וואס שטייט אויף שטענדיג פאר אינזערע אויגן...

ווען די זין נייגט זיך, דער טאָג גייט פארביי
א דונקעלער שלייער פארדעקט דאָס ליכט,
בליצט א שטערנדל א ניי
מיט א שיין פין א קינדער געזיכט
וואָס גליהט און טיט לייכטן
א נר־תמיד אויף אלע צייטן.

מיטן-נאכט ווען מלאכים שירה זינגען
און באגלייט פין קינדער קלאנגען
דרונגט א ניגון פין הימל צו ערד,
א ניגון - א קינה פין טרויער שמערץ און לייד,
גייט זיין מארטירער וועג צוריק געקערט
און שיין פין רוך, אַש און פלאמען
פון דעם בירקן-וועלדל-אין די אייביקייט.

פון די טויערן פון הימל צו נעילה
הערט זיך א בת־קול, א רוף
"יו-סע-לע!"